

Nomofobik Davranışların Akademik Öz-Yeterlik Üzerindeki Etkisinde Genel Öz-Yeterliğin Aracılık Rolü

Ferhat UĞURLU¹, İbrahim FIRAT²

Öz

Günümüz dünyasında internet erişimiyle akıllı telefon kullanımının hızlı gelişimi sonucunda dijital, mobil ve sosyal medyayı günlük hayatın vazgeçilmez birer unsur haline getirdiği görülmektedir. Özellikle son yıllarda öğrenciler arasında akıllı telefon kullanımı çeşitli nedenlerle artış göstermiştir. Öğrencilerin yoğun bir şekilde kullanmaya başladığı mobil cihazlar gündelik hayatın bir parçası olmasının yanı sıra mobil cihaza ulaşamama korkusu, cihazın kullanım sıklığı ve amacına bağlı olarak ortaya çıkan bir “bağımlılık” şeklinde bazı problemleri beraberinde getirebilmektedir. Bağımlılık yapan alışkanlıklara bir sosyal grup olarak öğrenciler yakın olabildiği için öğrenciler araştırmanın çalışma evrenini oluşturmaktadır. Söz konusu bağımlılıkla birlikte kişinin akademik öz-yeterlik derecesinin değişebileceği öngörülmektedir. Buradan hareketle çalışmanın amacı, mobil cihazlara ulaşamama (nomofobi) davranışının, öğrencilerin akademik öz-yeterliklerine ne derece etki edebileceği ve bireyin sahip olduğu genel öz-yeterliğin bu ilişkide nasıl bir rol oynayacağını ortaya koymaktır. Araştırmada tesadüfi olmayan yöntemlerden kolayda örneklem yöntemiyle belirlenen 437 katılımcıya çevrimiçi anket yapılmıştır. Elde edilen veriler yapısal eşitlik modeliyle test edilmiştir. Yapılan analizler çerçevesinde bireyin nomofobik davranışları arttıkça akademik öz-yeterliğinin azaldığı ve bu etkide genel öz-yeterliğin aracı rol oynamadığı tespit edilmiştir. Ayrıca nomofobik davranışların bireyin genel öz-yeterliğine etki etmediği sonucuna da ulaşılmıştır. Bunun yanında araştırmada bireylerin sahip olduğu genel öz-yeterlik düzeyinin akademik öz-yeterlik düzeyi üzerinde etkili olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Nomofobi, Akademik Öz-Yeterlik, Genel Öz-Yeterlik, Mobil Cihazlar, Mobil Cihazlara Ulaşamama*

Jel Kodu: *M10, M12, D23*

The Mediating Role of General Self-Efficacy in the Effect of Nomophobia on Academic Self-Efficacy

Abstract

In today's world, as a result of the rapid development of the use of smartphones with internet access, digital, mobile, and social media have become an indispensable element of daily life. The use of smartphones has increased in recent years, especially among students, for a variety of reasons. In addition to the fact that mobile devices that students begin to use intensely are part of daily life, the fear of not being able to reach the mobile device can bring with it some problems in the form of “dependence” that arises depending on the frequency of use and purpose of the device. As a social group, students may be prone to addictive habits; they constitute the target population of the study. With this dependence, it is predicted that the degree of academic self-sufficiency of a person may change. The aim of the study from here is to uncover the extent to which non-access to mobile devices (nomophobia) behavior can affect students' academic self-competence and how the overall self-sufficiency the individual has plays a role in this relationship. Four hundred thirty-seven participants were surveyed online with easy sampling methods that were not randomized in the study. The results were tested with a structural equation model. In the framework of the analyses carried out, it has been determined that the increased nomophobic behavior of the individual decreases academic self-sufficiency, and general auto-sufficiency does not play a role in this effect. They also concluded that nomophobic behavior did not affect the general self-sufficiency of the individual. In addition, the research revealed that individuals' general self-efficacy level affects their academic levels.

Keywords: *Nomophobia, Academic Self-Efficacy, General Self-Efficacy, Mobile Devices, Inaccessibility to Mobile Devices*

Jel Codes: *M10, M12, D23*

¹ Sorumlu Yazar/Corresponding Author: Dr. Öğr. Üyesi, İskenderun Teknik Üniversitesi, İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi, Lojistik Yönetimi Bölümü, Hatay, Türkiye. E-posta: ugurluferhat@hotmail.com Orcid no: 000-0003-1852-8797

² Dr. Öğr. Üyesi, Batman Üniversitesi, Kozluk Meslek Yüksekokulu, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Bölümü, Batman, Türkiye. E-posta: ibrahim.firat@batman.edu.tr Orcid no: 0000-0001-6102-7176

Extended Abstract

Introduction

Significant changes have occurred in most fields such as health, economic, social, and pedagogical throughout the world (Can, 2020), and the education sector has been significantly affected by this change and transformation (Kırmızıgül, 2020: 284). Especially due to the COVID-19 epidemic that emerged in 2019, it has become mandatory to suspend face-to-face education around the worldwide and millions of students have started to study through distance education (Can, 2020). As a result of this situation, it has been observed that students' need for devices such as computers, tablets, and smartphones in the education process has increased. The increase in the use of smartphones and the functions and applications used in phones day by day can bring along some problems. One of them is nomophobia (No-Mobile-Phone Phobia), a digital disease defined as the fear of being deprived of the phone (Polat, 2017). This disease can cause problems for some users. This is because in the research conducted by The Deloitte Times (2019), it has been revealed that phone users in Turkey have more mental and physical problems than European users. While 46% of people using phones in Turkey need to check their phones constantly, this rate is 21% in Europe. These data can be interpreted as one of the indicators showing the increase in nomophobia tendencies in the Turkish sample. Nomophobia disease, which is a significant danger, especially for the young generations, causes sleep disorder and irregularity, lack of attention, stress, alienation, finger structure disinformation, fatigue, anxiety, etc. It affects the species negatively both physically and mentally (Kaur & Sharma, 2015; Broughton, 2015; Pavithra & Madhukumar, 2015; Gezgin, D.M., (Şahin et al., 2017a); Gezgin D.M., (Şumuer et al., 2017b). Because it is stated in the literature that the majority of people with nomophobia problems are young people (Akman, 2019; Kanmani, Bhavai, & Maragatham, 2017).

Method

In the research, first of all, the domestic and foreign literature search was conducted on the concepts of nomophobia, general self-efficacy, and academic self-efficacy in terms of the conceptual framework. In accordance with the purpose of the research, an online questionnaire was applied to university students studying at different universities in Turkey. Within the scope of the research, 437 university students answered the questionnaire. The survey form of the research consists of four parts and a total of 44 questions. The first part of the questionnaire consists of 7 items regarding the demographic information of the participants. A total of 37 questions in the other parts of the questionnaire are in the Likert scale type, with a degree of participation from 1 to 5. The nomophobic behaviors scale used in the research was stated in their study by Yıldırım and Correia (2015) to consist of 4 dimensions and 20 expressions, including the dimensions of inability to access information, lack of a device, loss of communication and not being online. The academic self-efficacy scale, in their study by Jerusalem and Schwarzer (1981), revealed that it is one-dimensional and consists of 7 statements. The general self-efficacy scale, on the other hand, is one-dimensional in the studies carried out by Jerusalem and Schwarzer (1981) and adapted into Turkish by Aypay (2010) and consists of 10 statements. Analyzes for the research model determined in line with the data obtained from the research sample were made through SPSS 25 and AMOS 24 statistical programs. In this context, parametric tests continued with the direction of the normality tests of the scales. CFA of the research scales was performed, correlations between these variables were determined, and the goodness of fit tests of the research model were carried out with the SEM established within the scope of the research model; the results of the regression analysis between the variables used in the research and the mediation test results were obtained.

Result and Discussion

According to the results of the study, it was observed that as the number/level of nomophobic behaviors increased, academic self-efficacy decreased. Likewise, as the number/level of nomophobic behaviors decreased, academic self-efficacy increased. In addition, it was concluded that nomophobic behaviors did not affect the general self-efficacy of the individual. Therefore, the academic performance of individuals exhibiting nomophobic behaviors is affected by these behaviors, while their general self-efficacy is not affected by this situation. It has been observed that the general self-efficacy of the individual is also effective in the degree of academic self-efficacy. At the same time, in an observation in the study that nomophobic behaviors affect the individual's academic self-efficacy, it was concluded that the general self-efficacy of the individual did not play a mediating role in this effect. Based on the results of this study, as the degree of exhibiting nomophobic behaviors increases, the academic performance/success of the individuals decreases (and vice versa), the general self-efficacy of the nomophobic individuals is not effective in the academic performance/achievement, but the general self-efficacy level of the individual is higher on the academic self-efficacy level. It can be commented that it is effective and that nomophobic behaviors and general self-efficacy are not affected by each other. As a result, the data obtained from the study showed the same parallels with the close studies in the literature (Wang & Suh, 2018; Spitzer, 2015), and it was understood that the nomophobia that occurs in young people can affect their future lives, family and work lives. In this respect, studies on the effects of nomophobia and how to eliminate its possible negative effects should be increased. It can be stated that the correct planning of technology and mobile device usage level and form can also contribute to increasing the academic self-efficacy of the individual (student). Students must be told about the mobile device usage limit. It should not be forgotten that if this situation is not managed healthily, it may appear as a social problem in the future.

GİRİŞ

Dünya genelinde sağlık, ekonomik, sosyal ve pedagojik gibi alanların çoğunda önemli değişiklikler meydana gelmiş (Can, 2020) ve eğitim sektörü de bu değişim ve dönüşümden önemli derecede etkilenmiştir (Kırmızıgül, 2020: 284). Özellikle 2019 yılında ortaya çıkan Covid-19 salgını sebebiyle dünya genelinde yüz yüze eğitime ara verilmesi zorunlu hale gelmiş ve milyonlarca öğrenci uzaktan eğitim kanalıyla eğitim görmeye başlamıştır (Can, 2020). Bu durum sonucunda öğrencilerin eğitim sürecinde bilgisayar, tablet ve akıllı telefonlar gibi cihazlara ihtiyaçlarının arttığı gözlenmiştir. Eğitim-öğretim sürecinde bu tarz teknolojik cihazların kullanımı öğrenme-öğretme alanlarındaki araçları zenginleştirmiştir. Böylece çoklu bir öğrenme ortamı yaratılarak farklı öğrenme tarz ve ihtiyacına sahip olan kişilerin bireysel farklılıklarına cevap verme olanağı sağlanabilmektedir. Bu durum bahsi geçen akıllı cihazların yoğun kullanımını beraberinde getirmektedir.

Türkiye’de cep telefonunun çoğu işlem için öncelikli şekilde kullanılan bir cihaz olduğu ve akıllı telefonların diğer cihazlara göre penetrasyon üstünlüğünü koruduğu gözlemlenmiştir (GMCS, 2019). Çalışmadaki örneklem grubunun öğrenciler olmasından hareketle Türkiye’nin hane halkı bilişim teknolojileri kullanım istatistiklerine şekilde detaylı bakıldığında ülke genelinde yaş grubu 16-24 arasında olan bireylerin 2021 yılında %96,7’sinin cep telefonu kullandığı anlaşılmıştır. 25-34 yaş grubu arasında olan bireylerin ise 2021 yılında %98,6’sının cep telefonu kullandığı anlaşılmıştır. Cep telefonu kullanan bireylerde üniversite eğitimi gören bireylerin %99’dan daha yüksek seviyelerde olduğu önemli bir detay olarak göze çarpmaktadır (TÜİK, 2021).

Dünyanın her yerindeki insanlar için dijital, mobil ve sosyal medya günlük yaşamın vazgeçilmez birer parçası haline geldiği görülmektedir. Bugün 4,5 milyardan fazla insanın internet dünyasında yer alırken sosyal medya kullanıcılarının 3,8 milyar sınırını geçmesi bu durumu kanıtlar niteliktedir. Bu durumun ortaya çıkmasında internet erişim alt yapılarının artması, akıllı telefon kullanımının yaygınlaşması ve buna bağlı sosyal medyanın rağbet görmesi ve her geçen gün etkisinin artması önemli rol oynamaktadır. Günümüz cep telefonlarının çoğu artık akıllı olup konuşma, mesajlaşma, fotoğraf çekme, sosyal medya kanallarını takip etme, oyunlar oynama, müzik dinleme, Web’de tarama, navigasyon, alışveriş yapma, bankacılık işlemleri gibi farklı türden birçok fonksiyonu içerisinde barındırmaktadır. İnternete erişim imkânının artması beraberinde mobil cihazlara olan gereksinimi de getirmektedir. Hatta Polat’a (2017) göre, hayatlar dijitalle bağlı kalma, mobil cihazlar aracılığıyla konuşabilme, mesafeler tanımaksızın görüntülü konuşabilme, sosyal medyada kimlik(ler) oluşturabilme, alışveriş yapabilme gibi aktivitelerle insanları mobil cihazlara bağımlı hale gelebilmektedir. Özellikle üniversite öğrencilerinin yoğun bir şekilde kullandıkları akıllı telefonlar, günlük hayatın normal bir parçası haline gelirken aynı zamanda da birtakım problemleri beraberinde getirebilmektedir. Her ne kadar şimdilik psikiyatride kesin bir tanımlaması yapılmamış olsa da gelişen bir bağımlılık türü olarak lanse edilmeye başlanmıştır (Işık & Kaptangil, 2018).

Mobil cihaz kullanımının geldiği noktada önemli veriler sunan The Deloitte Times’ın Global Mobil Kullanıcı Araştırmasına (2019) göre, Türkiye’de oyun oynama cihazı olarak en çok cep telefonunun tercih edildiği ve oyun oynama sıklığında da araştırma yapılan 30 ülke arasından ilk sırada (%55) yer aldığı saptanmıştır. Ayrıca, Türkiye Instagram ve Twitter kullanımında diğer ülkelere göre öne çıkarak her iki uygulamanın kullanımında (saatte en az bir kez) ilk sırada yer

almaktadır. Twitter uygulaması her yaşta kullanıcı tarafından benzer sıklıklarda kullanılırken; Instagram uygulamasının genç kullanıcılar tarafından daha sık kullanıldığı anlaşılmıştır. Raporda sosyal medya ve oyun oynama Türkiye'nin ilk sırada yer aldığı tespit edilmiştir (The Deloitte Times, 2019).

Akıllı telefon kullanımının, telefonlarda kullanılan fonksiyonların ve uygulamaların günden güne artması birtakım problemleri de beraberinde getirebilmektedir. Bunlardan bir tanesi de nomofobi (No-Mobile-Phone Phobia) olan *telefondan mahrum kalma korkusu* olarak tanımlanan dijital hastalıktır (Polat, 2017). Bu hastalık bazı kullanıcılar üzerinde sorunlar yaşatabilmektedir. Zira The Deloitte Times'ın (2019) yaptığı araştırmada Türkiye'deki telefon kullanıcılarının Avrupalı kullanıcılara göre daha fazla zihinsel ve fiziksel sorunlar yaşadığı ortaya çıkmıştır. Türkiye'de telefon kullanan insanların %46'sı telefonunu sürekli kontrol etme ihtiyacı duyarken, bu oran Avrupa'da %21 seviyesindedir. Bu veriler, Türkiye örneğinde nomofobik eğilimlerin arttığını gösteren göstergelerden biri olarak yorumlanabilir. Özellikle genç nesilleri için önemli bir tehlike arz eden nomofobi hastalığı, gençleri uyku bozukluğu ve düzensizliği, dikkat eksikliği, stres, yabancılaşma, parmak yapısı dezenformasyonu, yorgunluk, kaygı vs. türden gerek fiziksel gerekse zihinsel açıdan olumsuz yönde etkilemektedir (Kaur & Sharma, 2015; Broughton, 2015; Pavithra & Madhukumar, 2015; Gezgin vd., 2017a; 2017b). Zira literatürde nomofobi sorunu yaşayan kesimin en fazla gençlerde olduğu ifade edilmektedir (Akman, 2019; Kanmani vd., 2017).

Bilhassa gençlik yıllarında akıllı telefon kullanımını sonucunda gelişen nomofobinin, gençlerin ileriki yaşamlarını önemli derecede etkileyebileceği çeşitli çalışmalarda ifade edilmektedir (Wang & Suh 2018; Dixit, Shukla, Bhagwat, Bindal, Goyal, Zaidi & Shrivastava, 2010 & Spitzer, 2015). Bu nedenle nomofobinin nedenlerini araştıran ve iş, okul ve özel hayatı nasıl etkilediğini ve olası olumsuz etkilerinin nasıl ortadan kaldırılacağını göstermek için ilgili araştırmalar yapılmaktadır. Nomofobik davranışlar sergileyen kesimin en fazla gençler (öğrenciler) olduğu (Akman, 2019; Kanmani vd., 2017) düşünüldüğünde konunun araştırılmasının önemi daha da artmaktadır. Çünkü bu süreçte öğrencilerin nomofobik olması ve olma ihtimali akademik performanslarına direkt etki edebilmektedir. Son dönem literatürde nomofobi ile akademik öz-yeterliği ilişkilendiren ve sonrasında da elde edilen akademik performans/başarı değişkenini ölçen (Lin, Liu, Fan, Tuunainen & Deng, 2021; Qutishat, Lazarus & Razmy, 2020; Hoşgör, 2020; Güneş Akbaş & Güçük, 2020; Ahmed, Pokhrel, Roy & Samuel, 2019; Yıldız Durak, 2019; Akman, 2019; Özgür Güler & Veysikarani, 2019; Parasuraman, Sam, Yee, Chuon & Ren, 2017; Hoşgör, Tandoğan & Hoşgör, 2017; Erdem, Kalkın, Türen & Deniz, 2016; Adnan & Gezgin, 2016; Kibona & Mgaya, 2015) ve diğer değişkenlerle ilişkilendirilen çalışmalar yer alsada da direkt olarak nomofobi ile akademik öz-yeterlik ve genel öz-yeterlik değişkenlerini ele alan nadir çalışmalara (Sannet, 2021; Anggoro & Handiyani, 2022; Khosravi, Javadzade, Mahmoodi & Jahromi, 2021) rastlanmıştır. Mobil cihazlarla eğitim-öğretimin yapıldığı bir zamanda bu cihazlara ulaşamama (nomofobi) gibi problemlerin öğrencilerin akademik öz-yeterliklerine ne derecede etki edebileceği ve bireyin sahip olduğu genel öz-yeterliğin bu ilişkide nasıl bir rol oynayacağı çalışmanın çıkış noktasını oluşturmaktadır.

1. KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Nomofobi

Nomofobinin terim anlamında ilk kez kullanımı 2008 yılında İngiltere'de bir postanede 2100 kişi üzerinde yapılan bir

araştırmaya dayanmaktadır (Bahi & Deluliis, 2015: 745). Bu araştırmaya katılan kişilerin yarısından fazlasının mobil telefonlarını kaybetmeleri, mobil telefonlarının bataryalarının bitmesi veya kapsama alanı dışında kalması durumlarının kendilerini huzursuz ettiğini; bir kısmının mobil telefonlarının kapalı olmasının kendilerini stresli hissettirdiğini beyan etmesi sonucu nomofobi terimi kullanılmaya başlanmıştır (Bahi & Deluliis, 2015). Günümüz çağdaş dünya düzenine geldiğinde bir bozukluk seviyesinde nitelendirilen nomofobi (No Mobile Phone Phobia), bireyin mobil telefonuna erişememesi veya mobil telefonuyla iletişim kuramamasından dolayı yaşadığı korku anlamındadır (Yıldırım, 2014; Yıldırım & Correia, 2015). Zira kavramın ortaya çıkışı İngilizce “no mobile phone phobia” kelimelerinin kısaltımından gelmektedir (Kaplan-Akıllı & Zengin, 2016). Nomofobi, bireylerin cep telefonlarından sinyal alamayacaklarını hissettiklerinde, telefonlarının şarjı bittiğinde, telefonlarını açmayı unuttuğunda veya sadece belli bir zaman diliminde telefon görüşmeleri, e-postalar ve bildirimler aldığı hissettikleri bireysel bir endişedir. Kısaca dijital hastalık olarak ifade etmek mümkündür (King, Valença, Silva, Sancassiani, Machado & Nardi, 2014). Bu durumun bireyin günlük yaşantısında işlerine yoğunlaşmasını olumsuz yönde etkilemesi oldukça muhtemeldir (Dixit vd., 2010). Bu yüzden öncelikle problemin tanımlanmasına ilişkin gerekli çalışmaları öncelikle yapmak gerekir. Buradan hareketle nomofobinin ortaya çıkış belirtilerini aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür (Bragazzi & Del Puente, 2014):

- Düzenli şekilde akıllı telefon kullanımı, akıllı telefona fazla zaman harcama ve bu cihazların şarj aletlerini genellikle yanlarında bulundurmamak,
- Akıllı telefonunu kaybetme, yerini bulamama, yakınında bulundurmama, kapsam alanı dışında kalma, şarjın veya arama hakkının bitmesi gibi endişeler ve telefonunu mobil cihaz girişinin yasak olduğu yerlerden uzak durma çabası,
- Telefonun ekranının arama veya mesaj var mı düşüncesiyle sıklıkla kontrol edilmesi,
- Mobil cihazın 24 saat içerisinde hiç kapatmama ve yatağa akıllı telefonla girme,
- Yüz yüze etkileşimin sınırlı tutularak akıllı telefonlar aracılığıyla iletişim kurmayı tercih etme,
- Akıllı telefonlar aracılığıyla maliyet ve borç altına girme olarak ifade edilebilir.

Mobil cihazlarına ulaşmasıyla endişeleri normal hale gelen bu kişiler zamanla cihazlarına bağımlı hale gelebilmektedirler (Polat, 2017). Günümüzde akıllı telefonlarla her yerde internete erişim sağlandığından, sosyal medya ile birlikte birçok uygulama kullanıldığından ve iletişim hızı oldukça hızlı hale geldiğinden bireylerin akıllı telefonlarla geçirdiği zamanın artmasına neden olmaktadır. Bunun yanında günlük hayatta rutin olarak gerçekleştirilen çoğu eylem akıllı telefonlar aracılığıyla gerçekleştirildiği için bu cihazlara olan bağımlılığı arttırmakta ancak cihazlara ulaşılmaması durumunda da bireylerde endişeyi arttırmaktadır (Yıldırım & Correrria, 2015; Yıldırım, Sumuer, Adnan & Yıldırım, 2016). Nomofobi gerek zihinsel gerekse fiziksel olumsuz etkilere neden olabilmektedir. Nomofobik hale gelmiş olan bireyler akıllı telefonlarına bakma ve takıntılı şekilde telefonu kullanma davranışlarını sergileyerek endişeli yaşamaya ve konsantrasyon bozukluğu yaşamaya maruz kalabilmektedirler (Minaz & Çetinkaya Bozkurt, 2017). Akıllı telefonlara çok fazla zaman ayrılmasıyla birlikte yaşam beklentisinin azalması, fiziksel aktivite hareketlerinin düşmesi, yüz yüze iletişimin azalması ve beraberinde yalnızlık hissiyatının gelişmesi nomofobik bireylerde gelişen belli başlı sosyal

eksiklikler olarak nitelendirilebilir (Erdem vd., 2016). Ayrıca yatağa akıllı telefonlarıyla girip uzun zaman harcayan bireylerde uyku ve görme bozuklukları (Kwon, Lee, Won, Park, Min, Hahn, Gu, Choi & Kim, 2013), boyun ağrıları (Haug, Castro, Kwon, Filler, Kowatsche & Filler, 2015) gibi sorunlar da oluşabilmektedir.

Nomofobi terimini daha iyi kavramak için yapılan literatür çalışmalarında “iletişimi kaybetme”, “çevrimiçi olamama”, “bilgiye ulaşamama” ve “cihazdan yoksunluk” boyutlarının kabul gördüğü anlaşılmıştır. Bu boyutlardan iletişimi kaybetme boyutu, bireylerin anlık şekilde iletişim kuramadıklarında ortaya çıkan dürtüleri ifade etmektedir. Çevrimiçi olamama boyutu, bireylerin akıllı telefonlarıyla bağlantısının kesilmesinden mustarip olması ve kişinin çevrimiçi kimliğinin kesintiye uğraması sonucu meydana gelen korkuyu ifade etmektedir (özellikle sosyal medyada). Bilgiye ulaşamama boyutu, akıllı telefonlar ile bilgi kaybının yaşanmasının, bilgi alımının durması, bilgi mesajlarının bloklanması yarattığı rahatsızlığı ifade etmektedir. Cihazdan yoksunluk boyutu ise, bireyin akıllı telefon sahibi olmasının rahatlığı ve kullanma arzusunu yansıtmaktadır (Yıldız Durak, 2019).

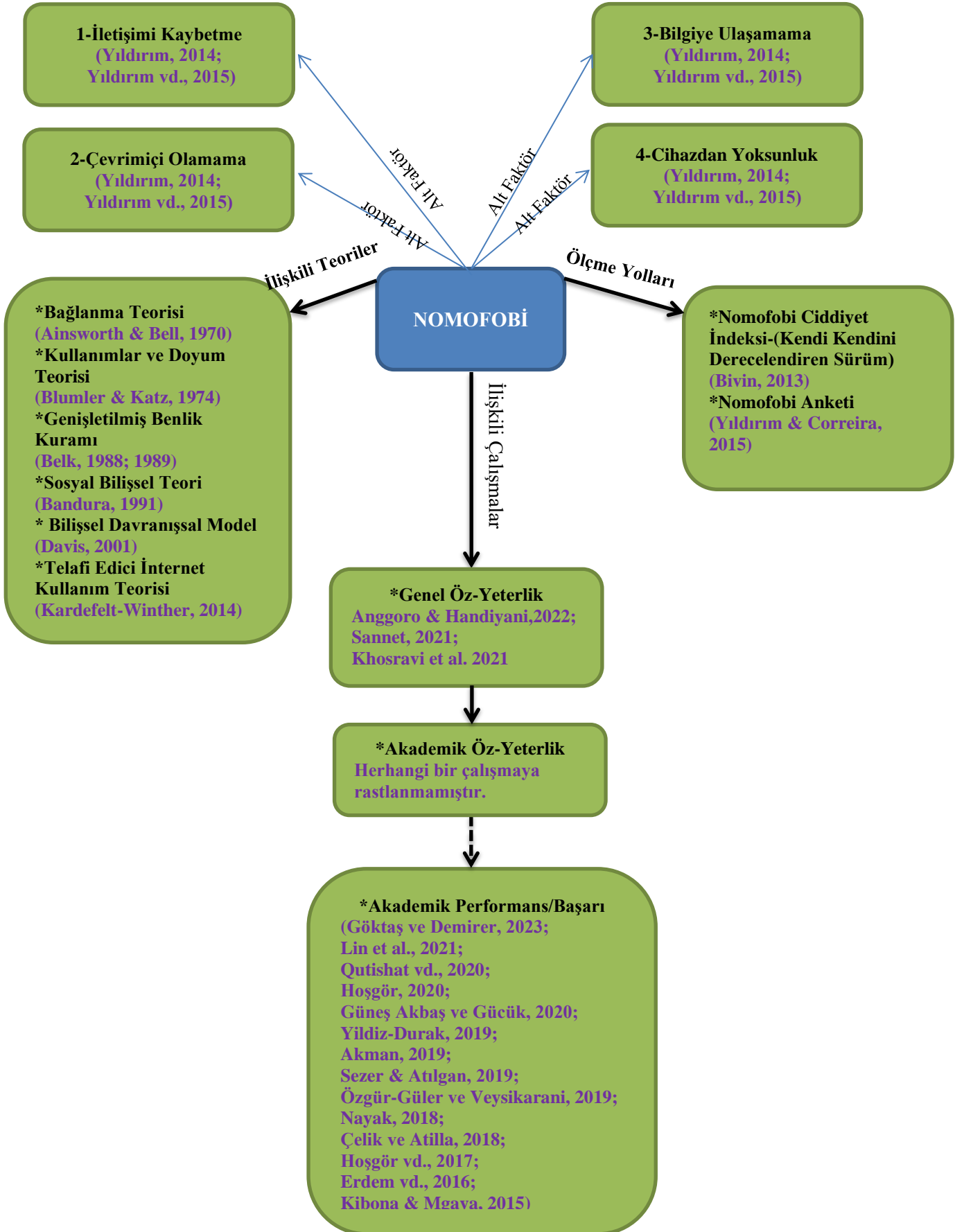
Literatür çalışmaları çerçevesinde nomofobi kavramının bireylerin akademik performanslarını etkilediğini söylemek mümkündür. Nomofobinin iletişimi kaybetme, çevrimiçi olamama, bilgiye ulaşamama veya cihazdan yoksun olma alt boyutlarından herhangi birinin mevcudiyeti akademik performansı direkt olarak etkileyebilmektedir. Akademik performansın istenilen çıktıya dönüşmesi akademik öz-yeterlik ile ilişkilendirilebilir. Çünkü birey istenilen başarı düzeyine erişmek istiyorsa görevin basitliği, zorluğu veya karmaşıklığını önemsemeden bu görevleri yerine getirebileceklerine inanırlar. Bu minvalde birey nomofobik davranışlar sergiledikçe akademik öz-yeterliğinin düşeceği (veya nomofobik davranışlar azaldıkça akademik öz-yeterliğin artacağı) düşünülmektedir. Bu duruma ilişkin olarak **H1**: Nomofobik davranışların akademik öz yeterlik üzerinde negatif ve anlamlı bir etkisi vardır. (c) hipotezi ileri sürülmüştür.

Nomofobi ile akıllı telefonların kullanımının ilişkilendirilmesine yönelik araştırmalar, neden bazı bireylerin dijital teknoloji kullanımına bağlı sorunlu kalıplar geliştirdiğini açıklayan birkaç teorik çerçeve sunmaktadır (Rozgonjuk, Montag & Elhai, 2020). Ainsworth ve Bell’in (1970) Bağlanma Teorisi, bağlanma davranışlarının nedenlerini ve sonuçlarını ele alan bir teoridir. Blumler & Katz’ın (1974) Kullanımlar ve Doyum Teorisi, dijital teknolojide medya kullanıcılarının karşılamayı amaç edindiği ihtiyaçları (özellikle psikolojik ihtiyaçları) ele alarak medya eleştirisi ve popüler kültür literatürüne bağlayan kitle iletişim etkilerini ele almaktadır. Bireyleri bir ortam veya medya kullanmaya itebilecek içerik, süreç, sosyal türden farklı doyumlar söz konusudur (Song, Larose, Eastin & Lin, 2004). Belk’in (1988; 1989) Genişletilmiş Benlik Kuramı, kişinin satın aldığı nesnelere genellikle farkında olmadan bir parçası gibi görmeye başlayarak zamanla benliğiyle bütünleştirdiğini ifade etmektedir. Bu durumun sadece nesnelere değil, aynı zamanda sanal ortamda oluşturduğu kimlikler (avatar) ile de oluşabildiğini ve bunun sonucunda sanal bağımlılığı ortaya çıkardığını belirtmektedir. Davis’in (2001) Bilişsel Davranışsal Modeli, patolojik seviyede internet kullanımının yarattığı bağımlılık olarak ele almaktadır. Burada bağımlılığı genelleştirilmiş (aşırı kullanım) ve spesifik sorunlu (kumar, siber, seks vs. işlevli) şeklinde ikiye ayırarak bir süreç modeli öne sürmektedir. Kardefelt-Winther’in (2014) Telafi Edici İnternet Kullanım Teorisi, bireyler kendilerini iyi hissetmek ve stresten kurtulmak için dijital teknolojiye yönelme eğilimine girdikleri üzerine yoğunlaşmaktadır. Genel olarak yüksek seviyede teknoloji yeterliliğe sahip olan bireylerin görece daha yüksek genel öz-yeterliğe sahip oldukları görülmüştür (McCoy, 2010). Bandura’nın (1991) Sosyal Bilişsel Teorisi, insan davranışlarının kişisel faktörlerin, bireyin davranışlarının ve çevrenin birbiriyle etkileşim halinde olduğu ve bu

etkileşimin bireyin gelecekteki davranışları üzerinde etkileri olduğunu ileri süren bir teoridir.

Nomofobi kavramı da psikolojinin farklı uygulamalarında yer alarak davranışlar üzerinde önemli etkiler yaratabilmektedir (Wood & Bandura, 1989). Kişinin nomofobik davranışlar sergileme düzeyi ile genel öz-yeterlik düzeyi arasında ters yönlü bir ilişki olduğu düşünülebilir. Aynı zamanda Sannet (2021); Anggoro & Handiyani (2022) ve yaptığı çalışmada genel öz-yeterlik ile nomofobi arasında anlamlı ve ters yönlü ilişkiler saptanmıştır. Aynı zamanda Sannet (2021); Anggoro & Handiyani (2022) ve yaptığı çalışmada genel öz-yeterlik ile nomofobi arasında anlamlı ve ters yönlü ilişkiler saptanmıştır. Buradan hareketle **H₂**: Nomofobik davranışların genel öz yeterlilik üzerinde negatif ve anlamlı bir etkisi vardır. (a) hipotezi ileri sürülmüştür.

Nomofobi kavramının alt faktörlerini ele alan, derecesini ölçmesini ölçüm çeşitleri, ilişkili olduğu teoriler ve akademik ve genel öz-yeterlik inancı sonunda ulaşılan akademik performans çıktısı yönlü olan çalışmalar Şekil 1’de nomolojik ağ ilişkisi çerçevesinde ele alınmıştır.

Şekil 1: Nomofobi ile İlişkili Nomolojik Ağ

Yapılan çalışmalar çerçevesinde nomofobinin çağın önemli psikolojik problemi olarak artarak yayılmış (Erdem vd., 2016), bilimsel açıdan önemi artmış ve yeni araştırmalarla kavram farklı açılardan ele alınmaya başlanmıştır. Nomofobik davranışlar, bu açılardan biri olarak öğrencilerin okul yaşantılarına ve akademik performanslarına/başarılarına etki edebilmektedir (Adnan & Gezgin, 2016). Nomofobi ile yapılan çalışmaların özellikle öğrenciler üzerinde olması (Hoşgör, 2020; Yıldırım & Kışioğlu, 2018; Hoşgör vd., 2017) konunun öğrenciler üzerinde önemini ortaya koymaktadır. Zira bu çalışmada da üniversite öğrencilerinin nomofobi düzeylerinin ortaya konulması, bu durumun öğrencilerin akademik öz-yeterlik düzeyleri üzerindeki etkisi ve bu etkide öğrencilerin genel öz-yeterlilik düzeylerinin aracılık rolünün belirlenmesi amaçlanmıştır.

1.2. Genel Öz-Yeterlik

Genel öz-yeterlik, Albert Bandura'nın (1997) Sosyal Bilişsel Teorisi'nde yer alan temel boyutlardan birini oluşturmaktadır (Özsoy & Ardiç, 2020). Bu kavramın psikolojinin farklı uygulamalarında yer alarak davranışlar üzerinde önemli etkiler yarattığı bilinmektedir. Öz-yeterlik, bazı taleplere cevap verebilmek için kişinin zihinsel kaynaklarını kullanabileceğine ilişkin yeteneklerine olan inancını ifade etmektedir (Wood & Bandura, 1989). Kuramda, kişinin sahip olduğu yeteneklerden ziyade kazanabileceği becerilere ve yapabileceklerine dair inançlar, davranışlar açıklanmaktadır (Işık & Çiçek, 2020; Yüner, 2020). O halde öz-yeterliği, bireyin bir işe veya probleme karşılık ortaya koyduğu çözüme ilişkin kapasitesine ve yeteneklerine olan güveni denilebilir (Lee, 2005; Israel, 2007).

Bandura başka çalışmalarda öz-yeterlik algısını, bireyin belli bir performans şekline ulaşması için gereksinim duyulan davranışları düzenleme ve yerine getirme olarak ifade etmektedir (Bandura, 1986; 1997). Bandura'ya (1997) göre, bireyler hayatlarını bireysel öz-yeterlik düşünceleri ile yönlendirmektedir. Çünkü öz-yeterlik kavramı kişinin bir davranış için harekete geçip-geçmemesine ve bir zorlukla karşılaştığında ne kadar çaba ortaya koyacağına ilişkin kişisel bir inanç olarak karşımıza çıkmaktadır (Sayan & Tavukçuoğlu, 2020). Kişinin bu öz-yeterlik inancının şekillenmesinde; yapılacak işin başarılmasına dair değerlendirme (yeterlik beklentisi), öğrenilen davranışın benzer durumlara aktarılabilme ve kullanılabilme (genelleme) ve bir davranışın yapılabileceğine güçlü şekilde inanma (güçlendirme) belirleyici olmaktadır (Korkmaz, 2004). Ancak, kişilerde öz-yeterlik inancını belirleyen en önemli parametrenin yaşanan tecrübeler olduğu yönünde çalışmalar da mevcuttur (Arslan, 2012; Britner & Pajares, 2006). Bireyin yaşadığı pozitif yönlü deneyimler bireyi olumlu yönde, aksine yaşadığı negatif yönlü deneyimler bireyi olumsuz yönde inanç geliştirmesine yönlendirebilmektedir (Urgancı & Gürkan, 2019).

Bandura (1997), her ne kadar öz-yeterliği kişinin kendi yeteneğine yönelik olan bir algı olarak bahsetse de bu yeteneğin genelleştirilebileceğini de belirtmektedir (Ekici, 2008). Buradan hareketle son zamanlarda genel öz-yeterlik kendi başına da ele alınabilmektedir (Aypay, 2010; Scherbaum, Cohen-Charash & Kern, 2006). Bunun yanı sıra söz konusu kavram literatürde göreve özgü öz-yeterlik ve genel öz-yeterlik olmak üzere iki temel ayırımda da ele alınabilmektedir (Schwarzer & Jerusalem, 1995). Öz-yeterliğin belirli alana, konuya veya göreve yönelik olması (matematik öz-yeterliği, öğretmenlik öz-yeterliği, akademik öz-yeterlik vs.) spesifik yani göreve özgü öz-yeterliği açıklamaktadır (Zor & Özsoy, 2019). Genel öz-yeterlik ise, kişinin ilk kez karşı karşıya kaldığı işlerde veya zor durumlarda bunların üstesinden gelebileceğine ve amaçlarına ulaşabileceğine dair kişisel yeteneklerine olan inancı açıklamaktadır (Luszczynska, Gutierrez-Dona & Schwarzer, 2005). Genel öz-yeterlik, bir duruma özgü olmanın dışında, genelleştirilebilen birçok durum

için geçerli olan kapsamlı durumlarda bireyin becerilerine dair inançlarıdır (Tipton & Worthington, 1984). Genel öz-yeterliğe dair olan inanç aynı zamanda günlük yaşam ile ilgilidir. Çünkü günlük yaşamda karşı karşıya kalınan zorlukların üstesinden gelineceğine dair sahip olunan inanç bu kapsamdadır. Bu inancın yaşam kalitesine ve doyumuna direkt pozitif etki ettiği gözlemlenmiştir. Buradan hareketle genel öz-yeterliğin, karşı karşıya kalınan iş ve zor durumlarda kişinin yetkinliklerine inanması açısından yetkinlik temelli; ulaşılması zor olan amaçları belirlemesi açısından gelecek konseptli ve karşılaşılan zorluklarla baş etme açısından da eyleme yönelik olduğunu ifade etmek mümkündür (Luszczynska vd., 2005).

Sosyal bilişsel teori, genel öz-yeterlik düzeyi düşük olan bireylerin gelişim ve yeteneklerine dair değerlendirmelerinde negatif eğilim gösterdiklerini; genel öz-yeterlik düzeyi yüksek olan bireylerin de iyimser ve mücadeleci olduklarını açıklamaktadır (Özsoy & Ardiç, 2020). Bu durumu bireyin akademik performansı ile de genellemek mümkündür. Dolayısıyla genel öz-yeterliği yüksek düzeyde olan öğrencilerin akademik öz-yeterlik konusunda da başarılı olmaları beklenen bir tahmin olarak öne çıkmaktadır. Bu noktadan hareketle **H₃**: Genel öz yeterliliğin akademik öz yeterlik üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkisi vardır. (b) hipotezi öne sürülmüştür.

Çalışmanın evrenini oluşturan öğrenciler açısından kavram ele alındığında, genel öz-yeterliğin zihinsel ve psikolojik sağlığı etkilemesinden dolayı (Tong & Song, 2004) genel öz yeterlik algısının yüksekliği öğrencinin üstlenmiş olduğu görev ve sorumluluklarında başarılı olmasında önem arz eden duygusal bir eğilim (Erdoğan & Yüzbaşı, 2018) olduğu ifade edilebilir.

1.3. Akademik Öz-Yeterlik

Bireyin öz-yeterlik inancı pek çok duruma ilişkin şekilde ortaya çıkabilmektedir. Öz-yeterlik kavramı çok boyutlu bir yapıda olduğu için (Zimmerman, 2000) odaklanılacak alana göre de değerlendirilebilmektedir (Bandura, 1986). Bu açıdan konu ele alındığında akademik alanlarda genel öz-yeterlik yerine akademik öz-yeterliğin ele alınması gerekmektedir (Yüner, 2020). Akademik alanlarda elde edilecek başarıya ilişkin öz-yeterlik inancı akademik öz-yeterlik inancı ile kavramsallaştırılmıştır (Tabassam & Grainger, 2002). Öz-yeterlik inancının özel bir türü olarak benimsenen akademik öz-yeterlik (Güzel, 2017), bireyin akademik bir alanda başarılı olabileceğine dair inancını açıklamaktadır (Bandura, 1997; Schunk, 1991). Daha spesifik bir grup olarak üniversite öğrencileri üzerinden yapılan tanımlamalara bakıldığında Schunk (2009) öğrencilerin eğitsel iş ve uygulamalara ilişkin yapabilirlik ve kendine güven inancı, Solberg, O'Brien, Villareal, Kennel & Davis (1993), öğrencinin akademik işleri başarabileceğine dair inancı, Linnenbrink & Pintrich (2001) öğrencilerin okul etkinliklerini başarılı şekilde tamamlama, kendi yeterliliklerine inanma derecesi olarak birbirleriyle paralellik gösteren tanımlamalar olduğu görülmektedir. Akademik öz-yeterliğin öğrencilerin öğrenmeleri ve güdülenmeleri üzerinde etkili olup zihinsel olarak çaba sarf etmelerine yardımcı olduğu ifade edilebilir.

Akademik öz-yeterliği yüksek olan bireylerin çevrelerine daha rahat uyum sağlayabildikleri ve görevlerini başarılı şekilde yerine getirmek için daha çok çaba gösterdikleri görülmektedir (Orhan Karsak, 2019). Kendilerine verilen görevin basitliğini, zorluğunu veya karmaşıklığını önemsemeyen bu görevleri yerine getirebileceklerini düşünürler (Tuan, Chin & Shieh, 2005). Yapılan çalışmalar akademik öz-yeterliği yüksek olan bireylerin akademik faaliyetlerinde etkili ve verimli olduklarını göstermektedir (Schunk, 1991; Bandura, 1995; Schunk, 1995; Pajares & Graham, 1999; Linnenbrink &

Pintrich, 2002; Akomolafe, Ogunmakın & Fasooto, 2013). Akademik öz-yeterliği yüksek olan bir öğrenci ile kapasitesinden emin olmayan bir öğrenci karşılaştırıldığında, akademik öz-yeterliği yüksek olan öğrencinin derse katılım konusunda daha hazırlıklı olduğu, daha fazla ve kararlı bir çalışma temposunda olduğu ve bir zorlukla karşılaştığında daha az duygusal tepkiler verdiği anlaşılmıştır (Bandura, 1997; Pajares & Schunk, 2001). Bu sonuçların akademik çıktılara yansımaları düşünüldüğünde, üniversite öğrencilerinin sahip olduğu veya olacağı akademik öz-yeterlik inançlarının derecesi büyük önem arz etmektedir.

Sosyal Bilişsel Teori'nin paralelinde akademik öz-yeterlik inancı da, öğrencilerin motivasyonel, bilişsel, duygusal ve seçme süreçleri aracılığıyla eğitim performansına etki etmektedir (Bandura, 1993). Akademik ortamlarda öz-yeterlik ölçülmek istendiğinde genel öz-yeterlikten ziyade hedef alana özgü olacak şekilde akademik öz-yeterlik inancının ölçülmesinin sonuç geçerliliğini arttıracaktır (Yüner, 2020). Buradan hareketle çalışmada özellikle akademik öz-yeterlik ölçülmeye çalışılmış ve bunun yanında öğrencinin sahip olduğu genel öz-yeterliğinin de aracılık rolü saptanmaya çalışılmıştır.

Bu noktada öğrencinin nomofobik olup-olmamasının akademik öz-yeterliğine etkisinde genel öz-yeterliğin aracı bir rol oynayıp-oynamadığı araştırılmak istenmiştir. Nomofobi ile ilişkilendirilen akademik öz-yeterliğin oluşmasında bireyin sahip olduğu genel öz-yeterliğinin oldukça önem arz ettiği (Lee, 2005; Israel, 2007) düşünüldüğünde söz konusu kavramın aracı bir rol üstlenmesinin mümkün olduğu düşünülmektedir. Buradan hareketle **H₄**: Nomofobik davranışların akademik öz yeterlilik üzerinde genel öz yeterliliğin aracı rolü vardır. (c') hipotezi ileri sürülmüştür.

2. METODOLOJİ

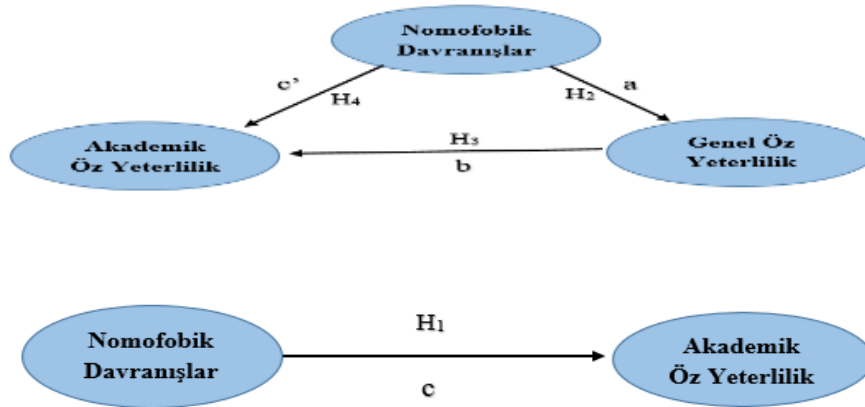
2.1. Araştırmanın Yöntemi ve Örneklemi

Araştırmada, öncelikle kavramsal çerçeve itibariyle nomofobi, genel öz-yeterlik ve akademik öz-yeterlik kavramlarına yönelik yerli ve yabancı literatür incelenmiştir. Araştırmanın amacına uygun olarak Türkiye'nin farklı üniversitelerinde öğrenim gören üniversite öğrencilerine online şekilde anket uygulanmıştır. Bu çalışmada kullanılan anket yöntemi için Batman Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 10.11.2021 tarihli ve 2021/03 nolu toplantısında 2021/03-19 sayılı kararı ile izin alınmıştır. Araştırma kapsamında 437 üniversite öğrencisi anketi yanıtlamıştır. Örneklem büyüklüğünün belirlenmesine yönelik birbirinden farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. Bu yaklaşımlardan biri de anket formunda yer alan madde sayılarının toplamının en az beş katı kadar denek sayısına ulaşılması halinde örneklem büyüklüğünün yeterli olacağı yaklaşımı bazı araştırmacılar tarafından kabul görmektedir (Akan, Yıldırım & Yalçın, 2014; Uğurlu & Aylar, 2017). Bu yaklaşıma göre, toplam 37 maddeden oluşan ölçeklerin beş katından yüksek bir denek sayısına ulaşılmış olması nedeniyle örneklem büyüklüğünün yeterli sayıda olduğu söylenebilir.

Araştırma örnekleminde elde edilmiş olan veriler doğrultusunda belirlenen araştırma modeline yönelik analizler SPSS 25 ve AMOS 24 istatistik programları aracılığıyla yapılmıştır. Bu kapsamda ölçeklere ilişkin normallik testlerinin yön vermesiyle parametrik testlerle devam edilmiştir. Araştırma ölçeklerine ilişkin Doğrulayıcı faktör analizi yapılmış, bu değişkenler arasındaki korelasyonlar saptanmış ve araştırma modeli kapsamında kurulan YEM (Yapısal Eşitlik Modeli) ile araştırma modelinin uyum iyiliği testleri yapılmış, araştırmada kullanılan değişkenler arası regresyon analizi sonuçları ve aracılık testi sonuçları elde edilmiştir.

2.2. Araştırmanın Modeli ve Hipotezleri

Araştırmaya konu olan değişkenlerin arasındaki ilişkileri tespiti amacı ile Şekil 2’de gösterilen model oluşturulmuştur.

Şekil 2: Araştırmanın Modeli

Literatür ve araştırma sonuçlarına dayanılarak aşağıdaki hipotezler geliştirilmiştir.

H₁: Nomofobik davranışların akademik öz yeterlilik üzerinde negatif ve anlamlı bir etkisi vardır (c).

H₂: Nomofobik davranışların genel öz yeterlilik üzerinde negatif ve anlamlı bir etkisi vardır(a).

H₃: Genel öz yeterliliğin akademik öz yeterlilik üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkisi vardır(b).

H₄: Nomofobik davranışların akademik öz yeterlilik üzerinde genel öz yeterliliğin aracı rolü vardır (c').

2.3. Araştırmada Kullanılan Ölçekler

Araştırmada, veri toplama tekniklerinden anket tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırmanın anket formu dört bölümden ve toplam 44 sorudan oluşmaktadır. Anketin birinci bölümü katılımcıların demografik bilgilerine yönelik 7 maddeden oluşmaktadır. Anketin diğer bölümlerinde bulunan toplam 37 soru ise, Likert ölçek tipinde 1 en düşük puan olacak şekilde 1’den 5’e kadar dereceli şeklindedir.

Araştırmada kullanılan nomofobik davranışlar ölçeği, Yıldırım ve Correia (2015) çalışmalarında bilgiye ulaşamama, cihazdan yoksunluk, iletişim kaybetme ve çevrimiçi olamama boyutları olmak üzere 4 boyutlu ve 20 ifadeden oluştuğunu belirtmişlerdir. Akademik öz-yeterlik ölçeği, Jerusalem ve Schwarzer (1981) çalışmalarında tek boyutlu ve 7 ifadeden oluştuğunu ortaya koymuşlardır. Genel öz-yeterlik ölçeği ise Aypay (2010) tarafından Türkçeye uyarlanan, Jerusalem ve Schwarzer (1981) tarafından gerçekleştirilen çalışmalarında tek boyutlu yapıda olup 10 ifadeden oluşmaktadır. Araştırmada kullanılan bu ölçeklere yönelik özet bilgiler Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1: Araştırma Ölçeklerine Yönelik Bilgiler

Değişkenler	Değişkenlere Yönelik Özet Bilgiler	Boyut Sayısı	Madde Sayısı
Demografik Özellikler	Ankete katılanların (yaş, cinsiyet, meslek vb) genel bilgilerini kapsamaktadır.	-	7
Nomofobik Davranışlar	Bilgiye Ulaşamama, Cihazdan Yoksunluk, İletişimi Kaybetme ve Çevrimiçi Olamama durumu boyutlarıdır.	4	20
Akademik Öz Yeterlik	Akademik bir çalışmayı başarıyla tamamlayabilmeye dair inançlardır.	-	7
Genel Öz Yeterlik	Bireyin genel olarak işlerinde başarılı olmaya dönük inançlarıdır.	-	10

2.4. Araştırmaya Yönelik Demografik Bilgiler

Araştırmaya katılan öğrencilere ait demografik özellikler analiz edilmiş ve tespit edilen veriler Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2: Araştırma Katılımcılarının Demografik Özellikleri

Cinsiyet	n	%
Kadın	240	54,9
Erkek	197	45,1
Yaş	n	%
20 yaş altı	102	23,3
21-25	225	51,5
26-30	57	13,0
31 ve üzeri	53	12,2
Eğitim Durumu	n	%
Ön lisans	197	45,1
Lisans	191	43,7
Yüksek Lisans	34	7,8
Doktora	15	3,4
Telefonun Günde Kontrol Edilme Sıklığı	n	%
1-16 kez	97	22,2
17-32 kez	138	31,6
33-49 kez	97	22,2
50 kez ve üzeri	105	24,0
Genel Not Ortalaması	n	%
0.50-0.99 arası	14	3,2
1.00-1.49 arası	4	0,9
1.50-1.99 arası	16	3,7
2.00-2.49 arası	57	13,0
2.50-2.99 arası	175	40,0
3.00-3.49 arası	108	24,7
3.50-4.00 arası	63	14,4
Sosyal Medyayı Kullanım Süresi	n	%
0 (hiç)	3	0,7
En fazla 1 saat	68	15,6
1-3 saat arası	198	45,3
4-6 saat arası	115	26,3
7 saatten fazla	53	12,1
Toplam	437	100

Tablo 2 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin 240’ı (%54,9) kadın, 197’si (%45,1) erkek olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin göze çarpan demografik özellikleri olarak %51’inin 21-25 yaş aralığında olması; %45,1’inin önlisans ve %43,7’sinin lisans eğitimine devam etmesi; %64,7’sinin 2,50 ile 3,49 arasında bir not ortalamasına sahip olması ve %45,3’ünün sosyal medyada 1-3 saat arasında ortalama vakit harcıyor olması ön plana çıkmaktadır.

2.5. Araştırmanın Ölçeklerinin Güvenilirlik, Normallik ve Faktör Analizleri

Bilimsel analizlerde analize konu olan değişkenlerin istatistiksel dağılımına bakılarak verilerin normal dağılıp veya dağılmamasına bağlı olarak yapılacak analizler belirlenmektedir. İstatistiksel veri analizlerinde temel dağılım olarak normal dağılım kabul edilmektedir. Bu noktadan hareketle konu değişkenlerinin normallik testine başvurulmuş ve test sonucunda verilerin normal dağılım göstermediği Tablo 3'te görüldüğü üzere tespit edilmiştir ($p < 0,05$).

Tablo 3: Normallik Testleri

Normallik Testleri	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	Df	Anlamlılık	İstatistik	df	Anlamlılık
NomofobiOrtalama	,055	437	,003	,993	437	0,034
AkademikOrtalama	,079	437	,000	,986	437	0,000
GenelÖzOrtalama	,126	437	,000	,955	437	0,001

a. Lilliefors Significance Correction

Ancak, Normallik Testi sonucu elde edilen çarpıklık ve basıklık değerlerinin Tabachnick ve Fidell'e (2013) göre -1,5 ile 1,5 ve George ve Mallery'e (2010) göre -2 ile 2 değerleri arasında olması da verilerin normal dağılıma sahip olduğunun söylenebilmesi için yeterli bir sonuçtur. Bu doğrultuda Tablo 4'te yer alan tanımlayıcı istatistiklerden yararlanılmıştır.

Tablo 4: Çarpıklık-Basıklık Değerlerine İlişkin Analiz

		İstatistik	Std. Hata
Nomofobi Ort.	Çarpıklık	,080	,117
	Basıklık	-,476	,233
Akademik Öz-Yet. Ort.	Çarpıklık	-,331	,117
	Basıklık	,281	,233
Genel Öz-Yet. Ort.	Çarpıklık	-,503	,117
	Basıklık	1,536	,233

Analiz sonuçlarında yer alan çarpıklık ve basıklık değerlerine bakıldığında verilerin nomofobi değişkeni için çarpıklık (,080-,117) – basıklık (-,476-,233); akademik öz-yeterlik değişkeni için çarpıklık (-,337-,117) – basıklık (,281-,233); genel öz-yeterlik değişkeni için çarpıklık (-,503-,117) – basıklık (1,536-,233) değerleri arasında yer aldığı görülmüştür. Bu sonuçları baz alarak çalışmanın devamında parametrik olan testler ile devam edilmiştir.

Araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenilir düzeyde olup olmadığını ortaya koymak üzere güvenilirlik analizleri gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen analizler sonucunda Cronbach's Alpha değerinin 0,70 ve üzeri olması durumunda ölçeğin "güvenilir" olduğu söylenebilir. Araştırma değişkenlerinin Cronbach's Alpha değerleri Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5: Araştırmanın Ölçeklerinin Güvenirlik Analizleri

Ölçekler	KMO Örneklem Yeterlik Ölçümü	Cronbach's Alfa
Nomofobik Davranışlar	0,925	0,928
Akademik Öz Yeterlik	0,817	0,770
Genel Öz Yeterlik	0,893	0,893

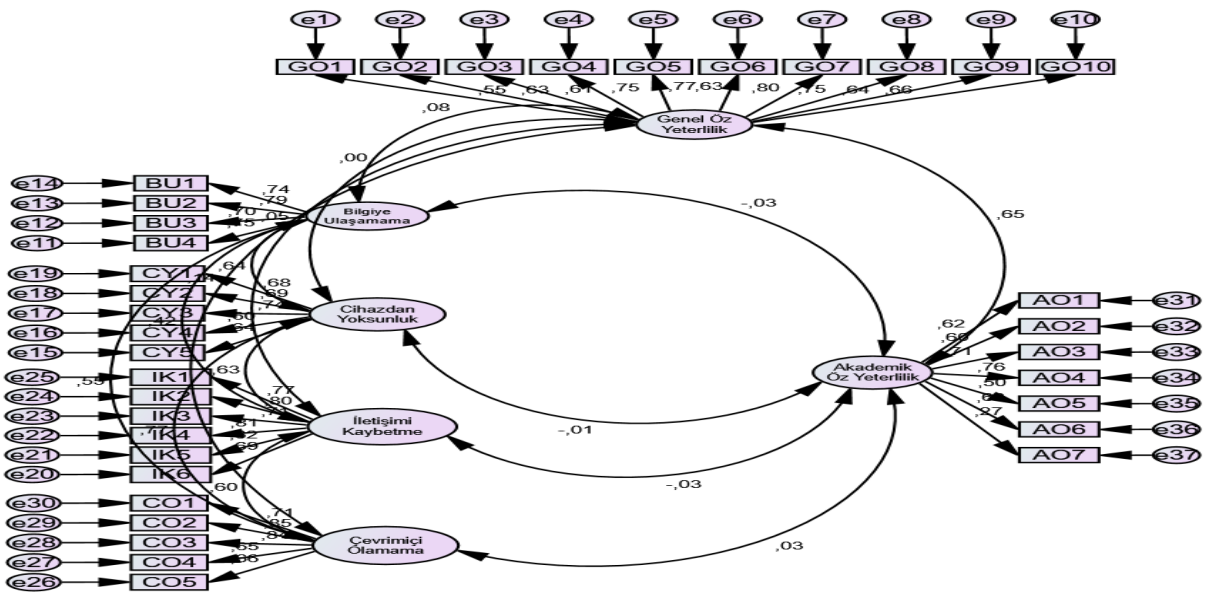
KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) değeri, araştırma verileri sonucunda ortaya çıkan korelasyon katsayılarının büyüklüğü ile kısmi korelasyon katsayılarının büyüklüğünün birbiriyle kıyaslayarak faktör analizlerini gerçekleştirebilmek adına örneklem büyüklüğünün yeterli olup olmadığını ölçmek amacıyla kullanılan bir endekstir (Özer & Akça, 2007: 60). KMO 0,50 olması, alt değeri olarak yeterli görülmektedir. KMO değerinin 0,50'den daha düşük çıkması halinde veri kümesinin faktörlenebilme mümkün olmamaktadır (Field, 2000). Araştırma veri analizlerinin sonuçlarına göre Tablo 5'te elde edilen

KMO değeri ve Bartlett test değeri ($p < 0,05$) ölçekte yer alan değişkenlerin ifadelerinin faktör analizi için uygun olduğunu belirtmektedir.

Nomofobik davranışlar ölçeğine yönelik kişisel faktör analizleri yapılmıştır. Faktör analizi sonuçlarına göre, ölçeğe ait faktör yüklerinin 0,62 ile 0,98 arasında olduğu ve Yıldırım ve Correia (2015) çalışmalarında olduğu gibi 4 boyutlu olarak kümelendiği görülmüştür. Nomofobik davranışlar ölçeğine ait toplam açıklanan varyansın 0,67 olduğu görülmüştür. Akademik Öz-Yeterlik ölçeğine yönelik gerçekleştirilen kişisel faktör analizi sonuçlarına göre, ölçeğe ait faktör yüklerinin 0,52 ile 0,80 aralığında olduğu ve Jerusalem ve Schwarzer (1981) çalışmalarında olduğu gibi tek boyutlu olarak kümelendiği görülmüştür. Akademik Öz-Yeterlik ölçeğine ait toplam açıklanan varyansın 0,62 olduğu görülmüştür. Son olarak Genel Öz-Yeterlik ölçeğine ilişkin doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır, ölçeğe ait faktör yüklerinin 0,69 ile 0,89 aralığında olduğu ve Jerusalem ve Schwarzer (1981) çalışmalarında olduğu gibi tek boyutlu olarak kümelendiği ortaya çıkmıştır. Genel Öz-Yeterlik ölçeğine ait toplam açıklanan varyansın 0,71 olduğu görülmüştür.

Araştırmada kullanılan ölçekler ve ölçüm modelinin yapısal geçerliliğini ortaya koymak için model uyum analizleri gerçekleştirilmiştir. Model uyum analizlerinde ulaşılmak istenen gaye daha önce tanımlanmış bir modelin, ortaya konulan veriler ile aralarındaki uyum seviyesini ortaya koymaktır (Sümbüloğlu & Akdağ, 2009).

AMOS 24 programı aracılığıyla araştırmanın bütün ölçekleri bir arada ölçülerek model uyum kriterleri incelenmiş ve modelin genel uyum değerleri (CMIN= 1504,95, DF= 612, $p < 0,001$, CMIN/DF= 2,453, RMSEA=0,04, CFI=0,99, GFI=0,931, AGFI= 0,982, NFI= 0,81 SRMR = 0,06) olarak elde edilmiştir. Elde edilen sonuçlar kabul edilebilir sınırlar içerisinde bulunmuştur (Kelloway, 1998; Kline, 2005).

Şekil 3: Araştırmanın Değişken ve Boyutlarına İlişkin Uyum Analizi

Şekil 3'teki gibi model uyum analizleri sonucu elde edilen modelin uyum değerlerinin kabul edilen referans değerleri (Acar & Öğretmen, 2007) Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6: Uyum İndeksleri ve Değerlendirme Kriterleri

Uyum İndeksleri Kriterler	Normal Değerler	Kabul Edilebilir Değerler
X^2	$p>0,005$	-
X^2/sd	<2	<5
GFI	$>0,95$	$\geq 0,90$
AGFI	$>0,95$	$\geq 0,90$
CFI	$>0,95$	$\geq 0,90$
RMSEA	$<0,05$	$\leq 0,08$
RMR	$<0,05$	$\leq 0,08$
SRMR	$<0,05$	$\leq 0,08$

Kaynak: Munro, 2005; Şimşek, 2007; Hooper, Coughlan & Mullen, 2008; Schumacker & Lomax, 2010; Çapık, 2014

Araştırma modeli ile verilerin uyum iyiliği değerleri açısından uygunluğu önem arz etmektedir (Meydan & Şeşen, 2015; Gürbüz & Şahin, 2016). Bu çalışmada gerçekleştirilen DFA analiz sonuçları ile ortaya çıkan verilere göre belirlenmiş olan model/veri arasındaki uyum değerlerinin normal (iyi) ve kabul edilebilir değerler arasında olduğu görülmektedir. Bu değerlere ilişkin elde edilen değerler Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7: DFA Sonucunda Belirlenen Uyum Değerleri

Uyum İyiliği Değerleri	X^2	sd	X^2/sd	RMSEA	CFI	GFI	SRMR
Model Genel Uyum Değeri	1504,95	612	2,453	0,040	0,998	0,931	0,060
Nomofobik Davranışlar Ölçeği	490,88	193	2,543	0,062	0,918	0,910	0,081
Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği	530,21	251	2,112	0,051	0,983	0,960	0,055
Genel Öz Yeterlilik Ölçeği	119,86	32	3,74	0,790	0,956	0,947	0,076

2.6. Araştırmanın Değişkenlerine İlişkin Korelasyon Analizi

Araştırmanın değişkenleri arasındaki ilişki durumunu tespit etmek amacıyla Pearson Korelasyon analizi yapılmıştır. Bu analiz sonuçları, aşağıdaki Tablo 8’de gösterilmektedir.

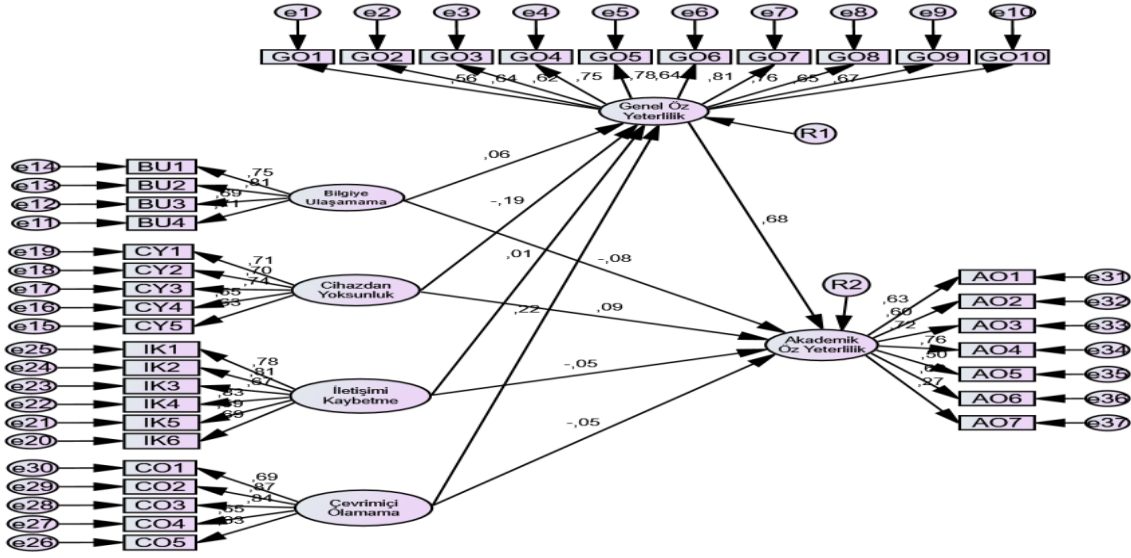
Tablo 8: Araştırmanın Değişkenlerine İlişkin Korelasyon Analizi

			S.E.	C.R.	P
Nomofobi	↔	Akademik Öz Yeterlilik	,008	-,021	,***
Genel Öz Yeterlilik	↔	Nomofobi	,016	1,732	,083
Genel Öz Yeterlilik	↔	Akademik Öz Yeterlilik	,024	4,606	***

Araştırmanın sonuçlarına göre nomofobik davranışlar ile akademik öz-yeterlik arasında negatif ve anlamlı bir ilişki görülürken ($p= -0,000$, $p < 0,05$), nomofobik davranışlar ile genel öz-yeterlik arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p= 0,083$ $p>0,05$). Ayrıca akademik öz yeterlilik ile genel öz yeterlilik arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki sonucu bulunmuştur ($p=0,000$, $p<0,05$).

2.7. Araştırmanın Değişkenlerine İlişkin Yapısal Eşitlik Model (YEM) Analizi

Araştırma bünyesinde ortaya konulan model kapsamında gerçekleştirilen YEM uyum iyiliği analizi sonuçları ele alındığında, ulaşılan model uyum indeks değerlerinin kabul edilen sınırlar dahilinde olduğu görülmüştür (CMIN= 1504,95, DF= 612, $p<0,001$, CMIN/DF= 2,453, RMSEA=0,04, CFI=0,99, GFI=0,931, AGFI= 0,982, NFI= 0,81, SRMR = 0,06). Araştırma kapsamında ortaya konulan modele yönelik yapısal eşitlik modeli geliştirilmiş olup analizler gerçekleştirilmiştir. Model çözümlemesi sonucunda modele yönelik analiz sonuçları, Tablo 9’da verilmiştir.

Şekil 4: Araştırmanın Değişken ve Boyutlarına İlişkin Yapısal Eşitlik Model (YEM) Analizi

Araştırmanın değişken ve boyutlarına ilişkin yapısal eşitlik model (yem) analizi sonuçları incelenmiştir. Analiz ile ilgili sonuçlar Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9: Regresyon Analiz Sonuçları

Değişkenler ve Boyutlar	β_0	β_1	S.E.	C.R.	P
Genel Öz Yeterlilik ← Nomofobi	0,093	0,011	0,063	1,744	0,081
Akademik Öz Yeterlilik ← Genel Öz Yeterlilik	0,655	0,310	0,064	4,847	***
Akademik Öz Yeterlilik ← Nomofobi	-0,062	-0,035	0,027	-1,303	***

β_0 : Standart yol katsayıları, β_1 : Standart olmayan yol katsayıları ($p < 0,001$).

Gerçekleştirilen regresyon analizleri neticesinde nomofobik davranışların akademik öz yeterlik üzerinde ($\beta_0 = -0,062$ $p < 0,001$, %95) negatif ve anlamlı bir etkisi olduğu görülürken, genel öz yeterlik üzerinde ($\beta_0 = 0,093$ $p > 0,001$, %95) anlamlı bir etkisi olmadığı görülmüştür. Dolayısıyla **H₁** (Nomofobik davranışların akademik öz yeterlik üzerinde negatif ve anlamlı bir etkisi vardır) desteklenmiş olup, **H₂** (Nomofobik davranışların genel öz yeterlilik üzerinde negatif ve anlamlı bir etkisi vardır) reddedilmiştir. Bu durumda nomofobik davranışların akademik öz yeterliği negatif anlamda etkilediği söylenebilir. Analiz sonuçlarına göre genel öz yeterliğin akademik öz yeterlik üzerinde ($\beta_0 = 0,655$ $p < 0,001$, %95) pozitif ve anlamlı bir etkisi olduğu görülmektedir. Bu durumda **H₃** (Genel öz yeterliliğin akademik öz yeterlilik üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkisi vardır) kabul edilmiştir. Dolayısıyla genel öz yeterliğin akademik öz yeterliği pozitif etkilediği anlaşılmıştır.

Araştırmanın sonuçlarında, nomofobi boyutları ile genel öz yeterlilik arasındaki etki incelendiğinde, nomofobi boyutlarından, bilgiye ulaşamama, cihazdan yoksunluk ve iletişimi kaybetme boyutlarının genel öz yeterlilik üzerinde anlamlı bir etkisi görülmezken, yalnızca çevrimiçi olamama boyutunun genel öz yeterlilik üzerinde ($\beta_0 = 0,217$ $p < 0,001$, %95) düzeyinde bir etkisi olduğu görülmüştür. Nomofobi boyutları ile akademik öz yeterlilik arasındaki etki incelendiğinde ise, nomofobi boyutlarından, bilgiye ulaşamama, ($\beta_0 = -0,83$) çevrimiçi olamama ($\beta_0 = -0,53$) ve iletişimi kaybetme ($\beta_0 = -0,53$) boyutlarının akademik öz yeterlilik üzerinde negatif ve anlamlı bir etkisi olduğu görülmektedir. Ancak, cihazdan yoksunluk boyutunun akademik öz yeterlilik üzerinde ($\beta_0 = 0,095$) düzeyinde pozitif etkiye sahip olduğu

görülmektedir.

Araştırma hipotezlerinin analiz sonuçlarını öğrenmek üzere test edebilmek amacıyla Şekil 4.'te yer alan yapısal eşitlik modeli meydana getirilmiştir. Aracılık rolünün testi için dolaylı etkilerin anlamlılığını görebilmek maksadıyla Monte Carlo parametrik Bootstrap seçeneği ile 5000 örneklemeden oluşan %95 güven aralığında en yüksek olabilirlik yöntemi kullanılmıştır. Güven aralıklarına ilişkin alt ve üst değerleri Tablo 10.'da sunulmuştur.

Tablo 10: Bootstrap Aracı Değişken Analizleri

Test Edilen Yollar	Sonuç Değerlendirmesi			
	Genel Öz Yeterlilik		Akademik Öz Yeterlilik	
	β	SH	β	SH
Nomofobik Davranışlar (c yolu)			-0,062	0,027
R^2			-0,05	
Nomofobik Davranışlar (a yolu)	0,093	0,063		
R^2	0,930			
Nomofobik Davranışlar (c' yolu)			- 0,350	0,027
Genel Öz Yeterlilik (b yolu)			0,310	0,640
R^2				0,655
Dolaylı Etki			0,034 (- 0,011 – 0,090)	

n=437 (5.000 Bootstrap sample), YD %95 BC = Bias corrected %95 Confidence interval,

a=Nomofobik davranışların genel öz yeterlilik üzerindeki etkisi,

b=Genel öz yeterliliğin akademik öz yeterlilik üzerindeki etkisi,

c=Nomofobik davranışların akademik öz yeterlilik üzerindeki toplam etkisi,

c'=Nomofobik davranışların akademik öz yeterlilik üzerindeki etkisi.

Araştırmanın modelini analiz edip sonuçları görebilmek üzere %95 güven aralığında gerçekleştirilen Bootstrap aracı değişken analiz verilerine göre Nomofobik Davranışlar ile Akademik Öz-Yeterlik arasındaki dolaylı etki (0,034) ve %95 güven aralığı (-0,011- 0.090) olarak elde edilmiştir. Bu aralık 0 (sıfır) değerini içerdiğinden dolaylı etki istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Dolayısıyla H_4 hipotezi (Nomofobik davranışların akademik öz yeterlilik üzerinde genel öz yeterliliğin aracı rolü vardır) ret edilmiştir.

Araştırmanın sonuçlarına göre, test edilen hipotezlerin sonuçları aşağıdaki Tablo 11'de yer almaktadır.

Tablo 11: Hipotez Test Sonuçları

Hipotezler	Sonuç
H_1 : Nomofobik davranışların akademik öz-yeterlik üzerinde negatif ve anlamlı bir etkisi vardır.	Kabul
H_2 : Nomofobik davranışların genel öz-yeterlik üzerinde negatif ve anlamlı bir etkisi vardır.	Ret
H_3 : Genel öz yeterliğin akademik öz-yeterlik üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkisi vardır.	Kabul
H_4 : Nomofobik davranışların akademik öz-yeterlik üzerinde genel öz-yeterliğin aracı rolü vardır.	Ret

SONUÇ

Mobil cihazlarla eğitim-öğretimin yapıldığı bir zamanda mobil cihazlara ulaşamama (nomofobi) probleminin öğrencilerin akademik öz-yeterliklerine ne derecede etki edebileceği ve bireyin sahip olduğu genel öz-yeterliğin bu ilişkide nasıl bir rol oynayacağına ilişkin yapılan bu çalışmanın sonuçları kayda değerdir. Son dönem literatürde nomofobi ile akademik

öz-yeterliği ilişkilendiren ve sonrasında elde edilen akademik performans/başarı değişkenini ölçen çalışmalara (Göktaş & Demirer, 2023; Lin vd., 2021; Qutishat vd., 2020; Hoşgör, 2020; Güneş Akbaş & Güçük, 2020; Yıldız Durak, 2019; Akman, 2019; Özgür Güler & Veysikarani, Sezer & Atılgan, 2019; 2019; Nayak, 2018; Çelik & Atilla, 2018; Hoşgör vd., 2017; Erdem vd., 2016; Adnan & Gezgin, 2016) paralel olarak bu çalışmada da nomofobik davranış sergileme düzeyi ile akademik öz-yeterlik düzeyi arasında anlamlı ve ters yönlü bir ilişkinin varlığı tespit edilmiştir.

Günümüzde akıllı telefonlar sayısız faydalar sağlayabiliyorken aynı zamanda zararlı etkilere de sahip olabilmektedir. Hatta bazı çalışmalar akıllı telefon kullanımının akademik performansı olumsuz etkilemesinden dolayı kullanımını tavsiye etmemektedir (Lin vd., 2021). Burada kilit nokta kullanılan cihazın ne amaçla kullanıldığıdır. Cihazın uygun şekilde kullanımının akademik performansı pozitif yönde etkilediği aksi şekliyle mobil oyun oynamanın yanı sıra sosyal medya, müzik, video ve eğlence amaçlı kitap okuma gibi uygulamalar kullanmanın olumsuz etkileri söz konusudur (Lin vd., 2021; Jang & Ryu, 2016). Ayrıca, Bulut ve Sengul (2023)'un çalışmasında ortaya çıkan kişinin bilgiye erişememesi ve iletişim kuramamasının yarattığı kaygının akademik öz-yeterliği etkileyebildiği belirlenmiştir. Başka bir çalışmada da nomofobi semptomları belirgin olan bireylerde daha fazla depresyon, anksiyete ve stres belirtilerinin yanı sıra düşük düzeyde duygusal yetkinlikler sergilendiği gözlemlenmiştir (Santl, Brajkovic & Kopilas, 2022). Dolayısıyla nomofobik davranışlar sergileyen bireylerin yüksek düzeyde bir akademik öz-yeterlik sergilemesi zorlaşabilmektedir.

Anggoro & Handiyani (2022), Khosravi vd., (2021) ve Sannet (2021)'in yaptığı çalışmalarda genel öz-yeterlik ile nomofobi arasında anlamlı ve ters yönlü ilişkiler saptanırken; literatürün aksine çalışmanın bulgularında nomofobik davranışlar ile bireyin genel öz-yeterliğini ilişkilendiren bir sonuca ulaşılmamıştır. Burada nomofobik davranışlar sergileyen bireylerin akademik performansları bu davranışlardan etkilenirken genel öz-yeterliklerinin bu durumdan etkilenmediği sonucu ortaya çıkmıştır. Ancak, bireyin sahip olduğu genel öz-yeterliğin akademik öz-yeterlik derecesi üzerinde etkili olduğu gözlemlenmiştir. Bu sonuç bireyin herhangi bir probleme karşılık ortaya koyduğu çözüme ilişkin yeteneklerine olan güveni (genel öz-yeterlik), akademik bir alanda başarılı olacağına olan inancı (akademik öz-yeterlik) etkileyebildiğini göstermektedir. Daha basit bir anlatımla bireyin kendine ve yeteneklerine olan genel güveni başka spesifik bir alanda da başarılı olabileceğine olan inancı kuvvetlendirebilmektedir. Aynı zamanda çalışmada nomofobik davranışların bireyin akademik öz-yeterliğini etkilediği bir gözlemde bireyin genel öz-yeterliğinin bu etkilemede aracı rol oynamadığı sonucuna da varılmıştır. Buradan hareketle bireylerin nomofobik davranışları ile akademik başarısının anlamlı ve ters yönlü bir ilişkisi olduğu, bu ilişkide bireyin sahip olduğu genel öz-yeterliğin bir rol oynamadığı ifade edilebilir.

Sonuç olarak, çalışmadan elde edilen veriler gençlerde ortaya çıkan nomofobinin onların akademik kariyerlerini, sonraki hayatlarını, aile ve iş yaşantılarını etkileyebileceğini göstermektedir. Bu açıdan nomofobinin etkileri ve olası olumsuz etkilerinin nasıl giderileceği ile ilgili çalışmaların artırılması gerekmektedir. Teknoloji ve mobil cihaz kullanım derecesinin ve şekli doğru planlanmasının da bireyin akademik öz-yeterliğinin artırılmasında katkı sağlayabileceği ifade edilebilir. Kronik kullanımın olumsuz etkilerinden korunmak için duruma ilişkin bilincin oturtulması gerekir. Bu noktada öğretim elemanlarının okullarda akıllı telefon kullanımının potansiyel olumsuz etkileri konusunda duyarlı olması ve bu bağlamda akıllı telefonların yapıcı şekilde nasıl kullanılacağına dair politikalar geliştirmesi önem arz etmektedir. Burada öğrenci-öğretmen-veli entegrasyonunda planlamalar dahi yapılabilir. Söz konusu durumun sağlıklı bir şekilde idare

edilmemesi durumunda ilerleyen zamanlarda bir toplum sorunu olarak karşımıza çıkabileceği unutulmamalıdır.

Çalışmada özellikle öğrencilere odaklanması ve daha geniş bir kitleye ulaşmak için çevrimiçi uygulamaların kullanılması çalışmanın sınırlılıklarını oluşturmaktadır. Bu yüzden araştırmadan çıkan bulguları desteklemek için farklı demografik ve sosyo-ekonomik değişkenleri ele alan çalışmalara ihtiyaç duyulacağı göz önünde bulundurulmalıdır.

Çalışma sonucunda ortaya çıkan bulguların nomofobi olgusunun akademik öz-yeterliğe etkisinin anlaşılmasında araştırmacıları yardımcı olmasını umuyoruz.

ETİK BEYAN VE AÇIKLAMALAR

Etik Kurul Onay Bilgileri Beyanı

Araştırma için Batman Üniversitesi Etik Kurulu'nun 10.11.2021 tarih ve 2021/03-19 sayılı kararı ile gerekli izinler alınmıştır.

Yazar Katkı Oranı Beyanı

Yazarların çalışmaya ilişkin katkıları eşit (%50) düzeydedir.

Çıkar Çatışması Beyanı

Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

- Acar, N. V. & Öğretmen, T. (2007). Kendini Belirleme (Güvengenlik) Ölçeği Geliştirme Çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(27), 67-78.
- Adnan, M. & Gezgin, D. M. (2016). Modern Çağın Yeni Fobisi: Üniversite Öğrencileri Arasında Nomofobi Prevalansı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 49(1), 141-158.
- Ahmed, S., Pokhrel, N., Roy, S. & Samuel, A.J. (2019). Impact of Nomophobia: A Nondrug Addiction among Students of Physiotherapy Course Using an Online Cross-Sectional Survey. *Indian J Psychiatry*, 61(1), 77-80.
- Ainsworth, M. D. S. & Bell, S. M. (1970). Attachment, Exploration, and Separation: Illustrated by the Behavior of One-Year-Olds in a Strange Situation. *Child Development*, 41(1), 49-67.
- Akan, D., Yıldırım, İ. & Yalçın, S. (2014). Okul Müdürleri Liderlik Stili Ölçeğinin Geliştirilmesi (OMLSÖ). *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(51), 392-415.
- Akman, E. (2019). Akıllı Telefonsuz Kalma Korkusunun (Nomofobi) Akademik Başarıya Etkisi: Süleyman Demirel Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Öğrencileri Üzerinden Bir Değerlendirme. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 7(16), 256-275.
- Akomolafe, M., Ogunmakın, A. & Fasooto, G. (2013). The Role of Academic Self-Efficacy, Academic Motivation and Academic Self-Concept in Predicting Secondary School Students' Academic Performance. *Journal of Educational and Social Research*, 3(2), 335-342.
- Anggoro, W. & Handiyani, H. (2022). Self-Efficacy and Nomophobia in Nurses in India, *KnE Life Sciences/ 5th International Conference in Nursing (IVCN)*, 943-953.
- Arslan, A. (2012). İlköğretim Öğrencilerinin Öz Yeterlik İnancı Kaynaklarının Öğrenme ve Performansla İlgili Öz Yeterlik İnancını Yordama Gücü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(3), 1907-1920.
- Aypay, A. (2010). Genel Öz Yeterlik Ölçeği'nin (GÖYÖ) Türkçe'ye Uyarlama Çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 113-131.
- Bahi, R. R. & Deluliis, D. (2015). *Nomophobia*. In: Z. Yan (Ed.), *Encyclopedia of Mobile Phone Behavior* (3), PA: IGI Global Hershey.
- Bandura, A. (1986). *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory*. Englewood Cliffs: Prentice Hall. Inc. <https://psycnet.apa.org/record/1985-98423-000>.
- Bandura, A. (1991). Social Cognitive Theory of Self-Regulation. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 248-287.
- Bandura, A. (1993). Perceived Self-Efficacy in Cognitive Development and Functioning. *Educational Psychologist*, 28(2), 117-148.
- Bandura, A. (1995). Exercise of Personal and Collective Efficacy in Changing Societies. In A. Bandura (Ed.), *Self-Efficacy in Changing Societies* (pp. 1-45). Cambridge University Press.
- Bandura, A. (1997). *Self-Efficacy: The Exercise of Control*. New York: Freeman/Times Books/ Henry Holt & Co.
- Belk, R. W. (1988). Possessions and the Extended Self. *Journal of Consumer Research*, 15(2), 139-168.
- Belk, R. W. (1989). Extended Self and Extending Paradigmatic Perspective. *Journal of Consumer Research*, 16(1), 129-132.
- Blumler, J. G. & Katz, E. (1974). *The Uses of Mass Communications: Current Perspectives on Gratifications Research*. Beverly Hills: Sage Publications.
- Bragazzi N. L. & Del Puente, G. (2014). A Proposal for Including Nomophobia in the New DSM-V. *Psychology Research and Behavior Management*, 7, 155-160.
- Britner, S. L. & Pajares, F. (2006). Sources of Science Self-Efficacy Beliefs of Middle School Students. *Journal of Research in Science Teaching*, 43(5), 485-499.
- Broughton, G. (2015). The Changing Face (Book) of Friendship, Fellowship and Formation. *St Mark's Review*, 233(3),

74-86.

- Bulut, A. & Sengul, H. (2023). The Moderating Role of Gender in the Relationship between Nomophobia and Social Interaction Anxiety in University Students, *International Journal of Human-Computer Interaction*, 1-14.
- Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) Pandemisi ve Pedagojik Yansımaları: Türkiye’de Açık ve Uzaktan Eğitim Uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 11-53.
- Çapık, C. (2014). Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmalarında Doğrulamalı Faktör Analizinin Kullanımı. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 17(3), 196-205.
- Çelik, Y. & Atilla, G. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Nomofobi, Duygu Düzenleme Güçlüğü ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Manavgat MYO Örneği, *Journal of Social & Humanities Sciences Research*, 5(26), 2628-2639.
- Davis, R. A. (2001). A Cognitive-Behavioral Model of Pathological Internet Use. *Computers in Human Behavior*, 17(2), 187-195.
- Dixit, S., Shukla, H., Bhagwat, A. K., Bindal, A., Goyal, A., Zaidi, A. K. & Shrivastava, A. (2010). A Study to Evaluate Mobile Phone Dependence among Students of a Medical College and Associated Hospital of Central India. *Indian Journal of Community Medicine*, 35(2), 339-341.
- Ekici, G. (2008). Sınıf Yönetimi Dersinin Öğretmen Adaylarının Öğretmen Öz Yeterlik Algı Düzeyine Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(35), 98-110.
- Erdem, H., Kalkın, G., Türen, U. & Deniz, M. (2016). Üniversite Öğrencilerinde Mobil Telefon Yoksunluğu Korkusunun (Nomofobi) Akademik Başarıya Etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(3), 923-936.
- Erdoğan, M. Y. & Yüzbaş, D. (2018). Lise Öğrencilerinin Okula Bağlılık ile Genel Öz-Yeterlilik Düzeyleri Arasındaki İlişki. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(32), 205-227.
- Field, A. (2000). *Discovering Statistics Using SPSS for Windows: Advanced Techniques for the Beginner*. London: Sage Publications.
- George, D. & Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference*, 17.0 Update (10a ed.) Boston: Pearson.
- Gezgin, D. M., Şahin, Y. L. & Yıldırım, S. (2017a). Sosyal Ağ Kullanıcıları Arasında Nomofobi Yaygınlığının Çeşitli Faktörler Açısından İncelenmesi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 7(1), 1-15.
- Gezgin, D. M., Sumuer, E., Arslan, O. & Yıldırım, S. (2017b). Nomophobia Prevalence among Pre-Service Teachers: A Case of Trakya University. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 86-95.
- GMCS, (2019). Deloitte Global Mobil Kullanıcı Anketi, Hayatımızın Merkezinde Mobil Teknolojiler, Erişim adresi: <https://www2.deloitte.com/tr/tr/pages/technology-media-and-telecommunications/articles/TR-GMCS-2019.html>, Erişim tarihi: 04.05.2022.
- Göktaş, H. & Demirel, V. (2023). Lise Öğrencilerinin Nomofobi, Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Akademik Başarı Düzeyleri Arasındaki İlişki, *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 13(1), 209-232.
- Güneş Akbaş, N. & Gücük, S. (2020). Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Nomofobi Düzeyleri ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişki. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, 14(3), 396-402.
- Gürbüz, S. & Şahin, F. (2016). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri Felsefe-Yöntem-Analiz*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Güzel, H. (2017). Lise Öğrencilerinin Akademik Özyeterlik İnanç Düzeylerinin İnternet Kullanımı ve Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *INES Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(11), 225-245.
- Haug, S., Castro, R. P., Kwon, M., Filler, A., Kowatschke, T. & Schaub M. P. (2015). Smartphone Use and Smartphone Addiction among Young People in Switzerland. *Journal of Behavioral Addictions*, 4(4), 299-307.
- Hooper, D., Coughlan, J. & Mullen, M. R. (2008). Structural Equation Modelling: Guidelines for Determining Model Fit. *Electronic Journal of Business Research Methods*, 6(1), 53-60.
- Hoşgör, H. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Nomofobi Düzeyini Etkileyen Faktörler ve Ders Performansları Üzerinde

- Nomofobinin Etkisi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15(25), 3167-3197.
- Hoşgör, H., Tandoğan, Ö. & Hoşgör, D. G. (2017). Nomofobinin Günlük Akıllı Telefon Kullanım Süresi ve Okul Başarısı Üzerindeki Etkisi: Sağlık Personeli Adayları Örneği. *The Journal of Academic Social Sciences*, 46(46), 573-595.
- Israel, E. (2007). *Özdüzenleme Eğitimi, Fen Başarısı ve Özyeterlilik* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Dalı, İzmir.
- Işık, M. & Çiçek, B. (2020). Planlı Davranış Teorisi Perspektifinden Girişimcilik Niyeti Üzerinde Sosyal Sermaye Öz Yeterlilik ve Öz Saygının Rolü. *Turkish Studies-Economy*, 15(1), 185-206.
- Işık, M. & Kaptangil, İ. (2018). Akıllı Telefon Bağımlılığının Sosyal Medya Kullanımı ve Beş Faktör Kişilik Özelliği ile İlişkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerinden Bir Araştırma. *Itobiad: Journal of the Human & Social Science Researches*, 7(2), 695-717.
- Jang, Y. B. & Ryu, S. H. (2016). The Role of Parenting Behavior in Adolescents' Problematic Mobile Game Use, *Social Behavior and Personality*, 44(2), 269-282.
- Jerusalem, M. & Schwarzer, R. (1981). *Fragebogen zur Erfassung von "Selbstwirksamkeit. Skalen zur Befindlichkeit und Persoenlichkeit*. In R. Schwarzer (Hrsg.), (Forschungsbericht No. 5). Freie Universitaet, Institut fuer Psychologie.
- Kanmani, A., Bhavai, U. & Maragatham, R. S. (2017). Nomophobia-An Insight into Its Psychological Aspects in India. *International Journal of Indian Psychology*, 4(2), 5-15.
- Kaplan-Akıllı, G. K. & Gezgin, D. M. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Nomofobi Düzeyleri ile Farklı Davranış Örüntülerinin Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(40), 51-69.
- Kardefelt-Winther, D. (2014). A Conceptual and Methodological Critique of Internet Addiction Research: Towards a Model of Compensatory Internet Use. *Computers in Human Behavior*, 31, 351-354.
- Kaur, A. & Sharma, P. (2015). A Descriptive Study to Assess the Risk of Developing Nomophobia among Students of Selected Nursing Colleges Ludhiana, Punjab. *International Journal of Psychiatric Nursing*, 1(2), 1-6.
- Kelloway, E. K. (1998). *Using Lisrel for Structural Equation Modeling*. Sage Publications.
- Khosravi, Z., Javadzade, H., Mahmoodi, M. & Jahromi, R. B. (2021). The Effectiveness Web-Based Educational Program on Optimal Use of Smartphones among Students with Nomophobia Based on Self-Efficacy Theory: The Role of the Medical Librarian, *Iranian Journal of Health Education and Health Promotion*, 9(3), 246-257.
- Kırmızıgül, H. G. (2020). Covid-19 Salgını ve Beraberinde Getirdiği Eğitim Süreci. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 283-289.
- Kibona, L. & Mğaya, G. (2015). Smartphones' Effects on Academic Performance of Higher Learning Students. *Journal of Multidisciplinary Engineering Science and Technology (JMEST)*, 2(4), 777-784.
- King, A. L. S., Valença, A. M., Silva, A. C., Sancassiani, F., Machado, S. & Nardi, A. E. (2014). Nomophobia: Impact of Cell Phone Use Interfering with Symptoms And Emotions of Individuals with Panic Disorder Compared with a Control Group. *Clinical Practice and Epidemiology in Mental Health: CP&EMH*, 10, 28-35.
- Kline, R. B. (2005). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling*. New York: The Guilford Press.
- Korkmaz, İ. (2004). *Sosyal Öğrenme Kuramı*. B. Yeşilyaprak (Ed.). Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi (6. Baskı) (ss. 197-220). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Kwon, M., Lee, J. Y., Won, W. Y., Park, J. W., Min, J. A., Hahn, C., Gu, X., Choi, J. H. & Kim, D. J. (2013). Development and Validation of a Smartphone Addiction Scale (SAS). *PloS one*, 8(2),1-7.
- Lee, W. S. (2005). *Encyclopedia of School Psychology*. Sage Publication.
- Lin, Y., Liu, Y., Fan, W., Tuunainen, V. K. & Deng, S. (2021). Revisiting the Relationship between Smartphone Use and Academic Performance: A Large-Scale Study. *Computers in Human Behaviour*, 122(2).
- Linnenbrink, E. A. & Pintrich, P. R. (2001). *Multiple Goals, Multiple Contexts: The Dynamic Interplay between Personal*

- Goals and Contextual Goal Stresses*. In: S. Volet, & S. Jarvela (Eds.), *Motivation in Learning Contexts: Theoretical Advances and Methodological Implications* (pp. 251-269). Pergamon Press.
- Linnenbrink, E. A. & Pintrich, P. R. (2002). Motivation as an Enabler for Academic Success. *School Psychology Review*, 31(3), 313-327.
- Luszczynska, A., Gutierrez-Dona, B. & Schwarzer, R. (2005). General Self-Efficacy in Various Domains of Human Functioning: Evidence from Five Countries. *International Journal of Psychology*, 40(2), 80-89.
- Mccoy, C. (2010). Perceived Self-Efficacy and Technology Proficiency in Undergraduate College Students. *Computers & Education*, 55(4), 1614-1617.
- Meydan, H. C. & Şeşen, H. (2015). *Yapısal Eşitlik Modellemesi AMOS Uygulamaları*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Minaz, A. & Çetinkaya Bozkurt, Ö. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılık Düzeylerinin ve Kullanım Amaçlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(21), 268-286.
- Munro, B. H. (2005). *Statistical Methods for Health Care Research*. Lippincott Williams & Wilkins.
- Nayak, J. K. (2018). Relationship among Smartphone Usage, Addiction, Academic Performance and the Moderating Role of Gender: A Study of Higher Education Students in India, *Computers & Education*, 123, 164-173.
- Orhan Karsak, H. G. (2019). Yüksek Lisans Öğrencilerinin Lisansüstü Programları Giriş Sınavlarındaki Akademik Öz Yeterliklerine İlişkin Görüşleri: Kırklareli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Örneği. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 9(3), 442-450.
- Özer, G. & Akça, Y. (2007). Yenilikçi Özelliklerin, Kurumsal Kaynak Planlaması Uygulama Başarısına ve Algılanan Organizasyonel Performans Üzerine Etkisi. *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(5), 53-70.
- Özgür Güler, E. & Veysikarani, D. (2019). Nomofobi Üzerine Bir Araştırma: Üniversite Öğrencileri Örneği. *Beykoz Akademi Dergisi*, 7(1), 75-88.
- Özsoy, E. & Ardiç, K. (2020). Çalışanların Karanlık Kişilik Özelliklerinin Tükenmişliğe Etkisinde Genel Öz-Yeterliliğin Düzenleyici Rolü. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(1), 144-154.
- Pajares, F. & Graham, L. (1999). Self-Efficacy, Motivation Constructs, and Mathematics Performance of Entering Middle School Students. *Contemporary Educational Psychology*, 24(2), 124-139.
- Pajares, F. & Schunk, D. (2001). *The Development of Academic Self-Efficacy*. In: A. Wigfield, & J. Eccles (Eds.), *Development of Achievement Motivation* (pp. 1-27). West Lafayette: Academic Press.
- Parasuraman, S., Sam, A. T., Yee, S. W. K., Chuon, B. L. C. & Ren, L. Y. (2017). Smartphone Usage and Increased Risk of Mobile Phone Addiction: A Concurrent Study. *International Journal of Pharmaceutics*, 7(3), 125.
- Pavithra, M. B. & Madhukumar, S. (2015). A Study on Nomophobia-Mobile Phone Dependence, among Students of a Medical College in Bangalore. *National Journal of Community Medicine*, 6(3), 340-344.
- Polat, R. (2017). Dijital Hastalık Olarak Nomofobi. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 1(2), 164-172.
- Qutishat, M., Lazarus, E. R. & Razmy, A. M. (2020). University Students' Nomophobia Prevalence, Sociodemographic Factors and Relationship with Academic Performance at a University in Oman. *International Journal of Africa Nursing Sciences*, 13(4).
- Rozgonjuk, D., Montag, C. & Elhai, J. D. (2020). *Akıllı Telefonun Sorunlu Kullanımı: İlişkili Konular, Teorik Açıklamalar ve Araştırmaların Gündemi*. C. Evren (Çev.). In: *Davranışsal Bağımlılıklar Temel Başvuru Kitabı* (ss. 456-471). Ankara: Turkish Psychiatric Association.
- Sannet, T. (2021). Nomophobia and Self-Efficacy among Medical Students. *Rivista Neurology*, (1), 1-6.
- Santl, L., Brajkovic, L. & Kopilas, V., (2022). Relationship between Nomophobia, Various Emotional Difficulties, and Distress Factors among Students, *European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education*, 12(7), 716-730.
- Sayan, Y. E. & Tavukçuoğlu, M. (2020). Yüksek Din Öğretimi Öğrencilerinin Öğrenme İklimi Algularının Akademik

- Özyeterlik ve Akademik Başarıyla İlişkisi Üzerine Bir Araştırma. *Cumhuriyet İlahiyat Dergisi*, 24(2), 833-855.
- Scherbaum, C. A., Cohen-Charash, Y. & Kern, M. J. (2006). Measuring General Self-Efficacy: A Comparison of Three Measures Using Item Response Theory. *Educational and Psychological Measurement*, 66(6), 1047-1063.
- Schumacker, R. E. & Lomax, R. G. (2010). *A Beginner's Guide to Structural Equation Modeling*. Taylor & Francis Group.
- Schunk, D. H. (1991). Self-Efficacy and Academic Motivation. *Educational Psychologist*, 26(3&4), 207-231.
- Schunk, D. H. (1995). Self-Efficacy, Motivation, and Performance. *Journal of Applied Sport Psychology*, 7(2), 112-137.
- Schunk, D. H. (2009). *Öğrenme Teorileri: Eğitimsel Bir Bakışla*. M. Şahin (Çev. Ed.) (5. Baskıdan çeviri). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Schwarzer, R. & Jerusalem, M. (1995). *Generalized Self-Efficacy Scale*. In: J. Weinman, S. Wright, & M. Johnston (Eds.), *Measures in Health Psychology: A User's Portfolio. Causal and Control Beliefs* (pp. 35-37). Windsor, UK: Nfer-Nelson.
- Sezer, B. & Atılgan, S. G. Ç. (2019). Akıllı Telefon Kullanımının Karanlık Tarafı (Nomofobi): Endişelenmemize Gerek Var mı?, *Tip Eğitimi Dünyası*, 18(54), 30-43.
- Solberg, V. S., O'Brien, K., Villareal, P., Kennel, R. & Davis, B. (1993). Self-Efficacy and Hispanic College Students: Validation of the College Self-Efficacy Instrument. *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, 15(1), 80-95.
- Song, I., Larose, R., Eastin, M. S. & Lin, C. A. (2004). Internet Gratifications and Internet Addiction: On the Uses and Abuses of New Media. *Cyberpsychol & Behaviour*, 7(4), 384-394.
- Spitzer, M. (2015). M-Learning? When It Comes to Learning, Smartphones Are a Liability, Not an Asset. *Trends in Neuroscience and Education*, 4(4), 87-89.
- Sümbüloğlu, K. & Akdağ, B. (2009). *İleri Biyoistatistiksel Yöntemler*. (Birinci Baskı). Ankara: Hatiboğlu.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics* (Sixth Ed.) Boston: Pearson.
- Tabassam, W. & Grainger, J. (2002). Self-Concept, Attributional Style and Self-Efficacy Beliefs of Students with Learning Disabilities with and without Attention Deficit Hyperactivity Disorder. *Learning Disability Quarterly*, 25(2), 141-151.
- The Deloitte Times (2019). *Global Mobil Kullanıcı Araştırması*. Erişim adresi: <https://www2.deloitte.com/tr/tr/pages/about-deloitte/press-releases/deloitte-global-mobil-kullanici-arastirmasi-2019-sonuclari-aciklandi.html>, Erişim tarihi: 04.05.2022.
- Tipton, R. M. & Worthington, E. L. (1984). The Measurement of Generalized Self-Efficacy: A Study of Construct Validity. *Journal of Personality Assessment*, 48(5), 545-548.
- Tong, Y. & Song, S. (2004). A Study on General Self-Efficacy and Subjective Well-Being of Low Ses College Students in a Chinese university. *College Students Journal*, 38(4), 637-642.
- Tuan, H. L., Chin, C. C. & Shieh, S. H. (2005). The Development of a Questionnaire to Measure Students' Motivation towards Science Learning. *International Journal of Science Education*, 27(6), 639-654.
- TÜİK (2021). *Hane Halkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması*. Erişim adresi: [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanım-Arastirmasi-2021-37437](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanım-Arastirmasi-2021-37437), Erişim tarihi: 05.05.2022.
- Uğurlu, F. & Aylar, F. (2017). Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına Yönelik Öğretmen Öz Algı Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi (GEBD)*, 3(1), 28-43.
- Urgancı, S. & Gürkan, U. (2019). Gençlerde Karar Verme Becerileri ile Akademik Öz-Yeterlik Arasındaki İlişkinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 6(6), 243-262.
- Wang, G. & Suh, A. (2018). *Disorder or Driver? The Effects of Nomophobia on Work-Related Outcomes in Organizations*. Proceedings of the 2018 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems, 50, 1-16 Montréal, QC, Canada.

- Wood, R. & Bandura, A. (1989). Impact of Conceptions of Ability on Self-Regulatory Mechanisms and Complex Decision Making. *Journal of Personality and Social Psychology*, 56(3), 407-415.
- Yıldırım, C. (2014). *Exploring The Dimensions of Nomophobia: Developing and Validating A Questionnaire Using Mixed Methods Research* (Unpublished Master Thesis). IOWA State University of Science and Technology, Ames-IOWA.
- Yıldırım, C. & Correia, A. P. (2015). Exploring the Dimensions of Nomophobia: Development and Validation of a Self-Reported Questionnaire. *Computers in Human Behavior*, 49, 130-137.
- Yıldırım, C., Sumuer, E., Adnan, M. & Yıldırım, S. (2016). A Growing Fear: Prevalence of Nomophobia among Turkish College Students. *Information Development*, 32(5), 1322-1331.
- Yıldırım, S. & Kişioğlu, A. N. (2018). Teknolojinin Getirdiği Yeni Hastalıklar: Nomofobi, Netlessfobi, Fomo. *SDÜ Tıp Fakültesi Dergisi*, 25(4), 473-480.
- Yıldız Durak, H. (2019). Investigation of Nomophobia and Smartphone Addiction Predictors among Adolescents in Turkey: Demographic Variables and Academic Performance. *The Social Science Journal*, 56(1), 492-517.
- Yüner, B. (2020). Investigation of the Relationship between Academic Self-Efficacy, Academic Motivation and Success: The Case of Prospective Teachers. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 49(2), 706-733.
- Zimmerman, B. J. (2000). Self-Efficacy: An Essential Motive to Learn. *Contemporary Educational Psychology*, 25(1), 82-91.
- Zor, M. & Özsoy, E. (2019). Psikolojik Sağlamlığın ve Genel Öz-Yeterliliğin Çalışmaya Tutkunluğa Etkisinin Karşılaştırılması. *Yorum-Yönetim-Yöntem Uluslararası Yönetim-Ekonomi ve Felsefe Dergisi*, 7(1), 35-44.